

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 30

Ljubljana, sreda dne 9. julija 1930

Leto I.

Vtisi in odmevi katastrofe na Jadranu

Preiskava se nadaljuje - Pogreb žrtv nesreče v Zadru - Silno razburjenje na Čehoslovaškem
Poveljnik in posadka »Morosinija« odpuščeni

Sušak, 8. julija. k. »Jadranska Plovdba« prejema od vseh strani sožalje brzojavke zaradi katastrofe njenega parnika »Karadjordje«. Paroplovna družba je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da pomore ponesrečenim polnikom. Brzojavila je vsem družinam ponesrečenec in jim izrazila svoje sožalje.

Iz Biograda na morju so se vrnilo zastopniki »Jadranske Plovdb«, njen ravnatelj g. Ružič in še ne kateri drugi funkcionarji, ki so pregledali težko poškodovani parnik. Preiskava se nadaljuje. Poveljnik parnika kapitan Prodan je predložil preiskovalni komisiji izčrpno poročilo o nesreči.

Danes so bili poslednji ponesrečenci prepeljani na Sušak in od tu so krenili domov. Težje ranjeni polniki pa so ostali v zadrski bolnici in jim gre na bolje.

Vse sušaško meščanstvo je še vedno pod težkim vplivom katastrofe. Ad po katastrofi

Trst, 8. julija. n. Današnji »Piccolo« prinaša obširno poročilo o pogrebu žrtv, ki jih je zahtevala težka katastrofa v Pašmanskem kanalu.

Sinoči ob 17.30 je bilo prenešenih iz bolnice pet krst na dvorišče, kjer jih je blagoslovil zadrski župnik Ballarin. Sprevod je nato krenil ob 18. uri proti pokopališču. V sprevodu so bile zastopane vse civilne in vojaške oblasti, njim načelu prefekt zadrške pokrajine Taccari. V sprevodu je bil tudi jugoslovanski konzul Simić z vsem osebjem jugoslovanskega kon-

zula, zadrski mesni načelnik, vojaški mesni poveljnik, komandant parnika »Morosinija« Olivetti z vsemi časniki in mornarji z ladje, predsednik paroplovne družbe »San Marco« itd.

Mornarji z »Morosinija« so položili krste v mrtvaške vozove, ki so krenili na pokopališče. Medpoluma so se dogajale prefresljive scene. Mnogo žena je jokalo. V sprevodu je bilo opaziti tudi mnogo kmetov iz okolice mesta, posebej iz Arbanasa. Sprevod je krenil do cerkve Sv. Ivana, v katero so nato prenesli krste. V cerkvi so bili opravljeni mrtvaški obredi in nato so bile krste položene na furgone, sprevod pa se je razšel. Krste so furgoni prepeljal na pokopališče, kjer so bile žrtve pokopane.

Praga, 8. julija. d. Češkoslovaški listi energično zahtevajo, da se strogo preišče vzrok pomorske katastrofe v Jadranu, pri kateri je bilo več Čehov ranjenih in mrtvih. Listi opozarjajo na čudne okoliščine, ob katerih sta ladji trčili. »Narodni listy« izjavljajo, da se češkoslovaška in jugoslovanska javnost ne bosla doli položiti samo s sklicevanjem na nesrečen slučaj. Namiguje se tudi, da je bil italijanski parnik »Morosini« konkurenčna ladja »Karadjordju« ter da je zadnji čas vedno vozil na pol prazen, med tem, ko je bil »Karadjordje« za več letnov naprej popolnoma razprodan. Nekaj praški bulevarni list je sinoči prinesel na prvi stran poročilo o pomorski katastrofi pod naslovom: »Italijanski parnik se je namenoma zalezel v jugoslovanski parnik Karadjordje.«

Žalovanje v Dalmaciji

Sibenik, 8. julija. k. Občinska uprava je sklenila, da bo mesto od sobote upoldne do nedelje opoldne žalovalo vsled katastrofe, ki je zadela našo pomorsko plovbave in koncerti bodo v soboto odpovedani. Vse mesto bo odelo v črno. Vse zadani. Mestna občina bo izdala poseben proglas na meščanstvo. V cerkvi sv. Jakoba bodo darovane maše za dušnice v spomin na žrtve na »Karadjordju«. Ob istem času bo žaloval ves narod v vsej severni Dalmaciji.

Pričetek reševalnih del

Sibenik, 8. julija. k. Jutri se pričnejo prva dela okrog parnika »Karadjordje«. Reševalna dela bodo trajala mesec dni. Dela bosta opravljali naši vojni ladji »Močni« in »Spasilac« ter pomožna ladja Jadranske Plovdb. Najprej se bo izsela voda, ki je udrla v parnik, nato se bo začasno zadelala velika luknja, ki je nastala sprico udarca »Morosinija« v »Karadjordja«. Nato pa bo parnik poslan v ladjedelnico, da se popravi in uredi.

Kolika je škoda

Škoda, ki je nastala na parniku, se ceni na 6-8 milijonov dinarjev.

Split, 8. julija. k. Poedina društva in športni klubi so poslali sožalje brzojavke upravi »Jadranske plovdb«. »Jadranska Sliža« ji je poslala naslednjo brzojavko: »Sprico težke katastrofe, ki je zadela vaše društvo in naše gospodarstvo in v

kateri se je znova pokazala smelost in neustrašenost naših pomorščakov, prejmite naše toplo sožalje z željo, da bi »Karadjordje« čimprej spel pričel še bolj ponosno pluti po našem morju.«

Sušak, 8. julija. k. Danes sta se odpeljala na mesto nesreče, kjer je italijanski parnik »Morosini« naletel na naš parnik »Karadjordje«, ekspert zavarovalne družbe »Vardar« g. Denes, ekspert zavarovalne družbe »Sava« g. Gamulin, da na »Karadjordju« določita škodo in doženele okoliščine, sprico katerih je nesreča nastala. Na mesto nesreče sta odpoštovala tudi generalni ravnatelj »Jadranske plovdb« g. Rismondo in inž. Silović.

Sušak, 8. julija. k. Poškodovani parnik »Karadjordje« je bil zavarovan pri zavarovalnih društvih »Vardar«, »Savi« in »Lloyd«. Potemtakem so neločne vesti italijanskih listov, da parnik »Karadjordje« ni bil zavarovan.

Italijanska komisija

Zadar, 8. julija. k. Davi je prispela sem posebna komisija italijanske vlade iz Rima, ki bo preiskala zadevo o trčenju motorne ladje »Morosini« v parnik »Karadjordje«.

Odpuščeni italijanski pomorščaki

Zadar, 8. julija. n. Vsi častniki in kapetan motorne ladje »Morosini«, ki je trčila v parnik »Karadjordje«, so bili odpuščeni iz službe in jim je bilo odzvelo dovoljenje za nadaljnje službovanje na morju.

Po italijanskem odgovoru na Briandov predlog

Poveljučoji komentarji italijanskega tiska — Silno ogorčenje francoskih listov — Pesimizem v Ženevi

Rim, 8. julija. AA. Listi priobčujejo nove komentarje o italijanskem odgovoru na Briandovo spomenico glede evropske federacije. Člankarji smatrajo, da gre za važen dokument z dalekosežnimi mednarodnimi posledicami. Italijanski odgovor predstavlja teoretično, z nevarnimi ideologijami prekvašen načrt na praktično polje. Efektivne evropske unije si ni moči zamisliti brez povabila Rusiji in Turčiji k pristopu k novi evropski meddržavni organizaciji. Nadalje je treba odpraviti odvisno razlikovanje med zmagovalci in premaganci, ker bi sicer bila evropska kooperacija samo nominalna in na papirju. S tem svojim odgovorom je fašistična vlada še enkrat zanesla v evropske odnose element jasnosti in odkritosrčnosti.

Pariz, 8. julija. d. Italijanski odgovor na memorandum o Panevropi so v Parizu prav slabo sprejeli. Večina listov izjavlja, da je italijanska nota dokument cinizma in hinavščine. Mussolinijeva izjava, da bi se morala garantirati zaščita pravice malih držav, da je zginilo razlikovanje med zmagovalnimi in premaganimi narodi in da se mora pospeševati enakopravnost vseh držav, v Mussolinijevem smislu ne pomeni nič drugega ko zahtevo po reviziji mirovnih pogodb. Zahteva Italije, da vstopita v evropsko zvezo tudi Rusija in Turčija, je demagogija. Vse dokazuje, — naglašajo listi — da Mussolini spekulira na pritrditve nezadovoljnih, posebno še, ko je komaj pred kratkim slavil lepoto topov in strojne.

Rim, 8. julija. AA. Pariški listi priobčujejo komentarje o italijanskem odgovoru na načrt evropske federacije. Listi velijo, da je položaj glede izvedbe tega načrta dokaj moten in da je na mestu pesimizem radi številnih ugovorov in zlasti radi odpovedi od strani Anglije in Italije.

Ženeva, 8. julija. d. Ker je že cela vrsta držav odgovorila na Briandovo spomenico

o Panevropi, — nazadnje tudi Italija, — vse države pa več ali manj odklonilno, ne pričakujejo v ženevskih krogih od iniciative francoskega zunanjega ministra nobenega uspeha več. Najmanj, kar se bo zgodilo, bo, da bo večina držav prijavila pridržke, ki pa so sposobni, da popolnoma prevržejo prvotno Briandovo zamisel. Zato se smatra, da se bo v septembru sicer sestala velika konferenca evropskih držav, na kateri pa se bodo po običajnih, morebiti celo zelo rezerviranih vljudnostih na naslov Francije uveljavljali taki pomisleki, da bo nadaljevanje francoskega načrta praktično izključeno. Izvolili bodo najbrže tudijski odbor in potem odgodili konferenco na nedoločen čas.

Berlin, 8. julija. n. Sinoči je zunanji minister dr. Curtius na seji vlade predložil odgovor Nemčije na Briandov memorandum o panevropski uniji. O vsebini tega govora bo dr. Curtius danes popoldne poročal v zunanjem odboru nemškega zbora. Nato bo nemški odgovor odposlan francoski vladi.

Pariz, 8. julija. n. Francoski zunanji minister Briand je sinoči sprejel avstrijskega poslanika dr. Grönbergerja, da se informira pri njem o stališču avstrijske vlade o zadevi panevropske konferencije. Kakor se je zvedelo, bo avstrijski odgovor v najkrajšem času poslan francoski vladi.

Budimpešta, 8. julija. n. Sinoči je ministrski svet imel sejo, na kateri je bilo pretresano vprašanje, kakšen odgovor naj se pošlje francoski vladi v zadevi memorandumu francoskega zunanjega ministra Brianda o panevropski uniji.

Francoski krediti za narodno obrambo

Pariz, 8. julija. AA. Vlada je predložila zborni načrt o otvoritvi kreditov za svrhe narodne obrambe in bo zahtevala glasovanje v zbornici še pred počitnicami.

Kancelar dr. Schober zapustil Budimpešto

Parada madjarske policije v gala-uniformi

Budimpešta, 8. julija. d. Obisk avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schobra v Budimpešti se je danes končal. Dr. Schober se je vrnil na Dunaj. Glavna privlačnost današnjega dne je bila policijska parada pred Schobrom. Ko si je dr. Schober šel ogledat parlament, ga je sprejela pred glavnimi vrati policija v gala-uniformi na konju in peš. Kamorkoli se je dr. Schober v parlamentnem poslopiju podal, povsod je stala parlamentarna straža v špalirju. Več tisoč močnejše policijske čete so napravile na zveznega kancelarja viden vtis. Dr.

Schober se je za parado, ki je bila prirejena njemu na čast, vljudno zahvalil. Ostali čas dneva je avstrijski zvezni kancelar porabil za posvetovanja z zunanjim ministrom Valkom in za ponovni sestanek z grofom Bethlenom. Budimpeštanski listi spremljajo seveda že dva, tri dni Schobrov poset s fantastičnimi komentarji. Govore o političnem zbližanju, o ojačenju čustev, da spadata Avstrija in Madjarska skupaj, o prisrčni harmoniji itd. Teh komentarjev pa noben politično misleč človek ne jemlje

Spor med državo in cerkvijo na Grškem

Agrarna reforma povzročila ostro napetost med državno in cerkveno oblastjo

Atene, 8. julija. AA. Predsednik grške vlade Venizelos je poslal pismo atenskem mitropolitu Hrizostomu kot zastopniku sv. sinoda. V tem pismu pojasnjuje Venizelos staro stališče grške vlade ter poudarja popolno soglasje vlade s predlogi in načrti ministra prosvete Papandreja o razdelitvi in likvidaciji cerkvenih posestev v Grčiji. Venizelos v tem pismu nadalje veli, da jamči za pravično likvidacijo s sodelovanjem zastopnikov cerkvenih oblastev in da v nobenem primeru interesi cerkve ne bodo oškodovani. Pač pa, pravi Venizelos dalje, bo cerkev oproščena odvisnih bremen in svoje sedanje neaktivnosti. Agrarna reforma, ki naj bo izvedena v Grčiji, bo gle-

de posestev mrtve roke v skladu s podobnimi reformami v drugih evropskih državah.

O tem odgovoru je imel sveti sinod sejo in se no odločni kritiki izjavil proti vsebini vladinega odgovora. Sveti sinod je obsodil dvojico cerkvenih dostojanstvenikov, ki jih je vlada povabila, naj sodelujeta v odboru za likvidacijo, ter jim prepovedal govoriti v imenu cerkve. Sveti sinod je nadalje prepovedal vsem duhovnikom, da sodelujejo v pokrajinskih odborih za likvidacijo cerkvenih zemljišč in posestev, dotlej ko mitropolit Krizonston ne vstopi v osrednji odbor za razdelitev cerkvenih posestev.

Nj. Vel. kralj v Kragujevcu

Kragujevac, 8. julija. l. Danes dopoldne ob 10. uri je prispel Nj. Vel. kralj brez vsakega spremstva v Kragujevac. Ogledal si je vojno tehnični zavod, nakar se je vrnil v Topolo.

Povratek dr. Maniua v Bukarešto

Bukarešta, 8. julija. n. Predsednik romunske vlade g. Maniu se je nepričakovano vrnil v Bukarešto.

Minister dr. Korošec v Sarajevu

Sarajevo, 8. julija. l. Sem je prispel minister za šume in rudnike dr. Korošec, ki je na inspeksijskem potovanju po Bosni. Danes zjutraj je iz Vinice odpotoval v Srenje, kjer si je ogledal gozdove, ki se sušijo zaradi lubadorja. Z dr. Korošcem potuje tudi direktor sarajevske direkcije za šume in rudnike g. Manojlovič.

Kardinal Vanutelli

Vatikan, 8. julija. AA. Kardinal Vanutelli je zbolel.

Zvesti stari miselnosti

So ljudje, ki se kar ne morejo otresti stare miselnosti, deloma iz duševne komodnosti, deloma pa tudi zato, ker so sploh apatični za vsak napredek. Za te ljudi je stara miselnost železna srajca, v katero so vkovani do konca svojih dni. Ti ljudje se ne bodo nikdar spremenili, a tudi nimajo nobenega stremjenja, da bi spremenili druge. So to ljudje, ki niso nikomur nevarni, ker so preveč brezbržni, da bi sploh mogli poseči v javno življenje.

So pa drugi ljudje, ki se tudi ne morejo otresti stare miselnosti, a ne iz duševne komodnosti, temveč zato, ker so nasprotni novi miselnosti. Niso ji pa nasprotni iz idejnih vzrokov, temveč le iz egoističnih vzrokov, ker jim nova miselnost ne gre v račun. Ti ljudje so prepričani, da jim je nova miselnost v osebno škodo in zato ji nasprotujejo, kjerkoli le morejo. Leta in leta so imeli ti ljudje uplivno besedo v javnosti in sedaj jim kar v glavo ne gre, da bi prišli ob ta upliv. Polagoma so se navadili misliti, da imajo kar sveto pravico na svoj upliv in bili so mnenja, da se mora svet podreti v istem hipu, ko izgube svoj upliv. Zakovani v te predsodke so pričeli istovetiti svoje interese s splošno narodnimi in skoraj so bili prepričani, da se godi narodu krivica, če ne obvelja njih volja. Velika večina teh ljudi sicer ne more pokazati vsa dolga leta svojega vladanja nobenih posebnih uspehov, mnogi od njih celo same neuspehe, vendar pa so bili in so še mnenja, da mora brez njih iti vse narobe. Kakor je bilo to mnenje absolutno zmotno, vendar bi se ga pa moglo do gotove mere razumeti. Zato bi se moglo tem ljudem po znanem francoskem izreku, da vse razumeti se pravi vse odpustiti, tudi oprostiti njih odpor proti novi miselnosti, če bi bil ta odpor le pasiven in če ne bi šel tako daleč, da bi mogel škodovati interesom celote.

Zal pa so nekateri teh vnetih pristašev stare miselnosti čisto pozabili na to mejo in so brez prevdanka stopnjevali svoj odpor do te mere, da so že postali škodljivci javnih interesov. Slepo so se pustili zlorabiti od raznih temnih elementov in pričeli so razširjati po vsej državi vznemirljive vesti, da pride v kratkem do dalekosežnih sprememb in vzbujali v svojih nekritičnih pristaših vero, da zavladajo v kratkem zopet stare razmere. Vso državo so prepletili s temi neresničnimi govoricami in z njimi povsodi sejali nezaupanje ter izpodkopavali državno avtoriteto. Morda se nekateri od njih tega niso niti zavedali, toda efekt teh neresničnih govoric je moral to povzročiti. Večno govorenje o spremembah je zlasti manj kritične ljudi res prepričalo, da pride do teh sprememb in dogodilo se je že to, da nekateri sploh več niso izvrševali naredb svojih višjih, ker kaj bi ubogali, ko pa pridejo že drugi dan novi ljudje.

Na veselje naših narodnih nasprotnikov se je tako izpodkopavala državna avtoriteta in kar ti temni elementi niso mogli doseči sami, so dosegli s pomočjo zaslepljenih strankarjev, pristašev stare miselnosti. In čim bolj so ti širili neresnične vesti, tem bolj so ustrezali našim narodnim nasprotnikom. Če hote ali ne hote, je postranskega pomena, ker glavno je, da je bil efekt teh govoric v resnici takšen.

Za vsako ceno so hoteli ti stari strankarji priti zopet kvišku; s tem pa, da jim je bilo dobro vsako sredstvo, pa so dosegli samo to, da so znova dokazali, kako dobro je, da niso več na vladi. Zakaj samo stara miselnost je bila, da se sme stranka poslužiti vsakega sredstva, da le pride na vrh, dočim je glavna zahteva nove miselnosti ta, da ni noben osebni, noben pokrajinski in noben drug interes tako velik, da bi vsled njega smel trpeti interes celote. Ta interes res je najvišji in temu se ima podvreči vsakdo in tudi stari strankarji. Ze celo pa, kadar smo morali skozi dolga leta gledati, kako niso znali vladati in ko se je le kot izjema pokazalo tu ali tam uplivno dejanje poedinca.

Zvestoba do stare miselnosti je danes že anahronizem in prav je, da je tako. Kdor je za anahronizem, ta naj kar naprej obuja stare spomine, kdor pa je za napredek, ta pa bo se pridružil ljudem nove miselnosti in pomagal, da bo napredek čim večji. To tem bolj gotovo, ker je vsakdo dobrodošel, ki ima dobro voljo, brez te pa so oni, ki so se tako daleč spozabili, da so z neresničnimi vestmi izpodkopavali državno avtoriteto.

Konkurenca Reke proti Sušaku

Olajšave, ki jih dovoljuje Italija izvoznikom lesa

Zagreb, 8. julija. k. »Jugoslovenski Lloyd« bo v svoji jutrišnji številki prijavil naslednje poročilo s Sušaka:

Po informacijah, dobjenih na Reki, prinašamo danes podrobne podatke o refakciji, ki bo na Reki dovoljena izvoznikom, še prav posebno izvoznikom lesnih proizvodov, katerih redna pot v inozemstvo bi morala sicer peljati preko Sušaka. Refakcija, ki jo ponuja reška družba »Maggazzini Generali«, je za enkrat določena tako-le: 6 lir za tono lesa, ki se bo tovoril na prostoru »Scalo legnami« v reški svobodni luki, 3 lire za tono lesa, ki se bo tovoril v državnih skladiščih, in 15-50 lir za tono lesa, ki se bo prekrvalo takoj na pomolu.

Ze navedene številke jasno kažejo, da si Reka na vso moč prizadeva, da bi odvzela velike količine lesa, katerih izvoz se je sedaj vršil skoro izključno preko Sušaka. Refakcija, ki se ponuja v največji meri za blago, katero se prekrava v lesnem pristanišču »Scalo legnami«, bi se morala aprobirati v izmeri 10 lir za tono lesa v Rimu, kot so to zahtevale italijanske pristaniške oblasti na Reki. Te oblasti nameravajo na tak

način izvoz lesa napeljati na Reko s podeleževanjem refakcije po 100 lir odnosno 800 Din za vagon lesa, spričo česar bi razlika naših izvoznikov vendar ni mogoče pričakovati, kolikor jugoslovenske postaje do pristanišča na Sušaku in pa stroški prevoza do reške luke, postala bi izjemno.

Kljub naši najboljši veri v patriotizem naši bizvoznikov vendar ni mogoče pričakovati, da bi spričo novih okolnosti in današnje nečuvne konkurence ne izkoristili teh olajšav. Poleg tega, da bo prevoz lesa in njegovo prekravje na Reki cenejšje, je treba upoštevati, da ima Reka veliko število pokritih skladišč in končno, da je na Reki mogoče vkrepati tudi manjše količine lesa za izvoz v vsako inozemsko luko.

Spričo tega še enkrat opozarjamo na to opasno konkurenco naše oblasti, da bi dovolile vse potrebne protimere in olajšave ter regulirale pristojbine za železniške prevoze tako, da bi se dal uspešen odgovor na najnovejši trik reške svobodne cone. V borbi Sušaka proti Reki moramo podpreti Sušak s vsemi silami, pa četudi s fiskalnimi žrtvami.

Nove carine in novi davki v Avstriji

Velik odpor proti zahtevi agrarcev po dokladah na moko

Dunaj, 8. julija. d. Danes dopoldne je pododbor carinskega odbora narodnega sveta nadaljeval posvetovanja o carinskih tarifih. Največji del se je bil izpolnjen z razpravo o carini na svinjsko mast. Vlada je zahtevala zvišanje te carine na 40 zlatih kron, med tem ko je po stari carinski tarifi avtonomna carina znašala samo 10 zlatih kron, po različnih trgovinskih pogodbah pa je bila celo znižana do 3 zlatih kron. Proti zahtevi vlade so protestirali samo socijalni demokrati. Vladni predlog pa bo najbrže sprejet.

Jutri se sestane finančni odbor, da bo sklepal o novih davčnih predlogih. Gre, ka-

kor znano, za zvišanje davka na sladkor, pivo in na blagovni promet. Danes se je vlada odločila, da predlaga še zvišanje davka na žganje, in to na zahtevo pivovarn. Agrarci pa vnovič zahtevajo, da se vsaj sklene znižana doklada na moko, in sicer v višini 6 grošev za kg, namesto prvotnih 15 grošev. Zahteva agrarcev pa je naletela na velik odpor.

Dunaj, 8. julija. d. Težave avstrijskega posojila še niso odstranjene. Treba je urediti še celo vrsto posameznih vprašanj, tako da se končna odločitev sme pričakovati šele prihodnji teden.

Silna nevihta v Bosni

Sarajevo, 8. julija. I. Včeraj popoldne je divjala nad Sarajevom silna burja, ki je lomila drevje in odkrila streho na dčamiji in nekaterih drugih hišah. Še nedograjeno dvonadstropno hišo je vihar docela porušil. Škoda znaša nekaj milijonov.

Tudi okolica Sarajeva je silno trpela zaradi nevihte. Žito in sadovnjaki so uničeni. Ni znano, ali je nevihta zahtevala tudi človeških žrtev, ker so bile telefonske in brzojavne zveze pretrgane. V okolici Sarajeva znaša gmotna škoda 4 milijone dinarjev.

Novi zakoni in pravilniki

Beograd, 8. julija. I. »Službene Novine« bodo v svoji jutrišnji številki objavile naslednje zakone in pravilnike:

1. Zakon o bernski konvenciji za zaščito književnih in umetniških del;
2. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, s katerimi je pooblaščen finančni minister, da v sporazumu z zunanjim ministrom sklepa s tujimi državami kupne in prodajne pogodbe o nepremičninah, ki jih rabijo jugoslovenski diplomatični zastopniki;
3. Pravilnik o terenskem delu tehničnih uradnikov žumske stroke, ki ga je podpisal minister za šume in rudnike na podlagi uredbe o povračevanju potnih in selinskih stroškov teh državnih uradnikov;
4. Pravilnik o izdajanju dovoljenja za proizvajanje bioloških zdravil, katerega je odobrilo ministristvo za socijalno politiko;
5. Pravilnik o uniformah eksekutivnih uradnikov pri rečni plovbi.

Upokojitev

Beograd, 8. julija. I. Z dekretom prosvetnega ministra je bila vpokojena z dnem 18. septembra 1929 Počakaj-Divjak Cecilija, učiteljica v Dolnji Lendavi.

Letalca Hook in Matews pone-srečila?

London, 8. julija. AA. V letalskih krogih se boje za življenje in usodo letalcev Hooka in Matewsa, ki sta prejšnji teden odletela iz Anglije, da postavita nov rekord poleta do Avstralije. Letalca pogrešajo na progi, ki je vodila ob obali Indijskega oceana.

Ljapčev pri predsedniku Masaryku

Praga, 8. julija. AA. Predsednik republike Masaryk je sprejel včeraj v dvorcu Lany predsednika bolgarske vlade Ljapčeva in ga nato pridržal pri intimnem kosilu.

Vezuv začel bruhati

Neapelj, 8. julija. AA. Vezuv je začel zadnje dni bruhati. Po gornjih njegovih čerch se valil lava. Bruhanje je združeno s močnimi eksplozijami.

Nova in stara miselnost, splošen ali osebni interes, opredelitev je jasna in po mogočni deklaraciji vlade tudi ni dvoma, da ni za staro miselnost več prostora. Zato pa tudi konec s staro miselnostjo in s stariimi spomini in naj velja duh in delo nove dobel

Habsburško strašilo

Vesti o gibanju in propagandi legitimistov, ki jih mora od časa do časa beležiti tisk, potrebujejo nekoliko komentarja. Važno je namreč, da jih zna javnost pravilno ocenjevati in jim pripisovati le oni pomen, ki ga v resnici imajo in sploh imeti morejo.

Legitimistično gibanje, ki je posebno živahno na Madjarskem, a ima svoje zveze in mreže tudi na Dunaju in celo v nekaterih drugih važnejših evropskih prestolnicah, je le en del tako imenovanega revizionističnega gibanja, ki hoče s stalno propagando doseči, da bi se ustvarilo v Evropi najprej prepričanje, da so nove meje evropskih držav krivične in nevzdržne, in potem razpoloženje v evropski javnosti za korenite spremembe mirovnih pogodb, seveda na korist premaganih držav.

To pa se ne da doseči samo z večjo ali manjšo intenzivnostjo propagande, temveč je treba izzvati take mednarodne dogodke, preko katerih se pride do cilja. Ti dogodki ne morajo biti ravno vojna, temveč bi zadostovala tudi samo resnejša kriza, katere bi zahtevala sklicanje evropske konference, ki naj se z njo peča. V prejšnjem stoletju smo imeli več slučajev takih konferenc, na katerih je prišlo do revizij in sprememb mirovnih pogodb. Najznamenitejši primer je v tem pogledu berlinski kongres, kateri je revidiral in spremenil san-stefansko mirovno pogodbo, sklenjeno med Rusijo in Turčijo. Osem let prej, t. j. med francosko-nemško vojno (1870.-71.), je pa Rusija sama izsilila revizijo pariške mirovne pogodbe, ki jo je morala sama podpisati po nesrečni vojni iz leta 1856. in ki je bila za njo skrajno poniževalna.

Na slične primere mislijo brez dvoma tudi madjarski in dunajski legitimisti pri svoji propagandi ter gojijo pobožno upanje, da se jim bo prej ali slej posrečilo izvesti prekršitev mirovnih pogodb na tak način, da si Evropa ne bo mogla pomagati drugače, nego da skliče posebno mednarodno konferenco, da vzame njihovo kršitev na znanje. (Kakor so sedanje meje evropskih držav določene po mirovnih pogodbah, tako je namreč po istih mirovnih pogodbah določeno tudi, da se Habsburgovci ne smejo več vrniti na prestol.)

Računi habsburških propagandistov pa so popolnoma zgrešeni in naravnost otročji. Ako proglasi Ogrska kateregakoli Habsburgovca za kralja, bi pomenilo že to samo dejanje, da odpoveduje mirovno pogodbo. V vseh slučajih, kjer so se taki poskusi posrečili, pa je prišlo do tega le pod pogojem, da najbližji zainteresiranci pri dotičnih pogodbah sploh niso več polagali nanje posebne važnosti, ali če so bili že tako slabi, da niso mogli več misliti na odpor proti kršitvi.

Nič temu podobnega pa ne vidimo na vprašanju restavracije Habsburgovcev. Države Male antante so dobro zavedajo, da za deva vsaka in tudi najmanjša kršitev mirovnih pogodb v Srednji Evropi njihove življenjske interese, in radi tega ne bodo privohle v nikako njihovo kršitev. Ogrska pa bi mogla upati na restavracijo le tedaj, če bi se Jugoslavija, Češkoslovaška in Romuni, ja glede habsburškega vprašanja dezinteresirale, na kar seveda ne more računati. S splošno - evropskega stališča pa je usoda Habsburgovcev popolnoma brezpomembno vprašanje, tako da ni nobene velike sile, katere bi se hotela za to vprašanje resno angažirati.

Med temi državami je ena, katere povojni nacionalni ideal je ravno nasproten vsaki obliki obnavljanju habsburške monarhije v kakršnikoli izdaji, namreč Nemčija, katere stremjenja gredo za tem, da doseže priključitev Avstrije k Nemčiji, torej cilj, ki je z vsako restavracijo Habsburgovcev že v naprej nezdržljiv. Kar se tiče Italije, dokazuje njen nastop pri prejšnjih restavracijskih poskusih, da se njeni interesi ne krijejo z dinastičnimi načrti madjarskih legitimistov, kar je sicer naravno in v skladu z njeno zgodovino zadnjih petdesetih let tudi neglede na njeno vezanost po mirovnih pogodbah. Da nimata tudi Francija in Anglija nikakih habsburških spekulacij, o tem so se razni madjarski politiki že ponovno dobro prepričali.

Vse restavracijsko vprašanje je torej le prazno strašilo gotovih klk na Madjarskem. Vsako demonstrativno vihtenje tega strašila pa se vedno spreminja v neprimke le za Madjarsko samo, kot se dobro zaveda tudi grof Bethlen sam, kakor je pokazal njegov govor v Debreczinu, o katerem smo te dni poročali.

Kar se tiče držav Male antante, pa je treba imeti pred očmi, da dejstvo, da niso nastopile na svoji zadnji konferenci glede tega vprašanja z nikako svečano skupno izjavo, nikakor ne pomeni, da ne stojijo čuječe na straži, tako da je vsako presenečenje popolnoma izključeno.

Žrebanje drž. razredne loterije

Beograd, 8. julija. I. Danes se je vršilo žrebanje v državni razredni loteriji. Poleg drugih so bile izžrebane tudi naslednje nagrade: premijo 200.000 Din je dobila številka 44.655, nagrade 80.000 Din številka 87.486, 60.000 Din številka 87.249, 40.000 Din številka 35.645, 30.000 dinarjev številka 86.568, 20.000 Din številka 50.500, po 10.000 Din pa številki 72.108 in 97.748.

Novi rumunski poslanik v Parizu

Pariz, 8. julija. AA. Novo imenovani rumunski poslanik v Parizu Dinu-Cezanu bo takoj po svojem prihodu v Pariz predal predsedniku francoske vlade svoja akreditivna pisma, obenem pa bo predal francoski vladi tudi odgovor rumunske vlade na Briandov memorandum o Panevropi. Odgovor je izdelal rumunski zunanji minister Mironescu. V odgovoru je rumunska vlada izrazila pripravljenost, da v načelu pristopi k evropski federaciji. Odgovor je sestavljen v istem duhu, kakor sta sestavljeni češkoslovaška in jugoslovska nota, kakor se je to določilo na poslednji konferenci držav Male antante.

Bivši romunski minister o Balkanski uniji

Beograd, 8. julija. k. Bivši romunski minister g. Duca je dal nekemu novinarju naslednjo izjavo o Balkanski uniji:

Jaz sem pristaš Balkanske unije, ker sem pristaš Panevropie. Smatram da je največja potreba, da se evropske države združijo. Druge rešitve politične in gospodarske krize ne vidim. Javno mnenje je treba pripraviti za to koristno odločitev. Balkanska unija, ki bo pripravila teren za še bolj splošno zvezo evropskih držav, je dobrodošla.

Tržni uspeh poročila Simonove komisije

London, 8. julija. AA. Državni tajnik za Indijo Wedgwood Benn je na včerajšnji seji parlamenta ugotovil, da je bilo v Veliki Britaniji doslej prodanih 33.000 izvodov prvega dela in 26.000 izvodov drugega dela poročila Simonove komisije o ustavni reviziji v Indiji.

Poljski profesorji v Ljubljani

Ljubljana, 8. julija. Z dunajskim brzovlakom so danes ob 17. prišli poljski profesorji — nad 50 po številu — v Ljubljano. Vsi profesorji in profesorice so iz Katovic z raznih tamošnjih srednješolskih zavodov.

Na glavnem kolodvoru so jih pozdravili predsednik ljubljanske sekcije Udruženja srednješolskih profesorjev prof. G. Jeran, dalje prof. Mole in prof. dr. Pretnar, kakor tudi mnogi člani Društva ljubiteljev poljskega naroda. Po prisrčnem pozdravu so poljski gostje krenili v Akademski kolegij v Kolodvorski ulici, kjer so jim bila pripravljena prenočišča. Nato so si ogledali nekatere zanimivosti Ljubljane.

V restavraciji »Union« je bil zvečer ob 20.30 prirejen prijateljski večer, na katerem so bile izgovorjene mnoge prisrčne in bratske napitnice.

Poljski profesorji odpotujejo jutri zjutraj na Bled, kjer se pomude en dan. Z večernim vlakom se vrnejo nazaj v Ljubljano in nato potujejo najprej v Zagreb, od tam preko Karlovca na Sušak in dalje v Dalmacijo, kjer ostanejo mesec dni. Poljskim gostom ključemo: »Dobrodošli v naši beli Ljubljani«

Strokovnjak o nesreči „Karadjordja“

Sušak, 8. julija.

Vaš dopisnik je imel danes priliko govoriti o grozni katastrofi našega parnika »Karadjordje« na Jadranu z odličnim pomorskim strokovnjakom, kateremu so znane v vseh podrobnosti prilike v Pašmanskem, odnosno Zadrškem kanalu ter mu je poznana vsaka točka. Med drugim je gošpod pojasnil vse navigacijske običaje, ki vladajo za plovbo v Pašmanskem prelivu. Vašemu dopisniku je zlasti točno opisal vso vožnjo, ki jo je navadno opravljala parnik »Karadjordje«.

»Lepi parnik »Karadjordje«, je dejal strokovnjak, je bil na redni progi, ki jo vozi iz Kotora proti Sušaku. Zapustil je Šibenik ter krenil v smeri proti Sušaku. Moral je pasirati Pašmanski kanal, ki prične pri otoku Sv. Katarine vzdolž ob otoku Pašman, ki ima ime po malem naselju Pašman, ki se nahaja na najozjem mestu kanala. To mesto se nahaja med omenjenim vasjo in otokom Babac. Na strani vasi Pašman se nahaja svetilnik z rdečo barvo, a na nasprotni strani na rtu otoka Babac svetilnik bele barve. Čim ladja zapusti to najozjem mesto med obema svetilnikoma, mora kreniti proti desni in sicer proti otoku Galešnjaku. Tu mora parnik kreniti na levo, nakar vzame smer vožnje prav po sredi Zadrškega kanala proti Zadru.

Ker navaja uradno poročilo o katastrofi, da se je nesreča primerila 3 in pol morske milje severno od Biograda na moru, je to ravno na višini otoka Galešnjaka, zato se mora predpostaviti, da je parnik »Karadjordje« pravilno plul v severozapadni smeri, kar je moral storiti, da se je izognil plitvinam, ki se nahajajo kraj obale otoka Pašmana severno od sela istega imena.

To je bila navigarno pravilna vožnja parnika »Karadjordje«.

Parnik »Karadjordje« je moral po varnostno navigatornih predpisih o izogibanju parnikov imeti na prednjem jarboru belo svetilko, ki sveti na vse strani, in sicer računajoč od sredine ladje za 120° stopinj na desno in prav za toliko stopinj na levo. Ta luč mora biti vidljiva najmanj 5 pomorskih milj daleč (pomorska milja je 1852 metrov). Na levem boku ladje mora biti rdeča svetilka, ki sveti od sredine broda na levo za 112° stopinj, a na desnem boku ladje zelena svetilka, ki prav za toliko stopinj sveti na desno od sredine ladje. Dalje imamo še takozvano »krmelo svetlo«. Na krmu zadaj mora namreč biti bela luč, ki sveti na obe strani od sredine ladje za 67° stopinj. Vsak parnik, ki se približuje od zadaj sprednjemu parniku in, ki ga hoče prehiteti, nosi v vsakem pogledu popolno odgovornost za izoliranje in prehitvanje.

Parnik, ki plove od Zadra v smeri proti Šibeniku skozi Pašmanski kanal, jemlje smer po priliki sredi Zadrškega kanala in »dublira« svetilnik na rtu Podvara ob dalmatinski obali ter krene proti levi v pravi Pašmanski kanal na svetilnik Babac.

Smeri obeh nasproti plovečih parnikov morata biti po pravilni navigaciji skoraj paralelni in je torej prav čudno, kako je moglo priti pri katastrofi našega parnika »Karadjordje« do križajočih se smeri.

Opomniti je tudi potrebno, da je v Pašmanskem kanalu, kakor tudi v Zadrškem struja čestokrat prav močna. Zato ni izključeno, da je močna struja ali pa napačna navigacija dovela italijanski parnik »Francesco Morosini«, ki je drugače moderen motorni parnik, preveč proti vzhodni obali otoka Pašmana, tako da je moral končno, da ne bi nasedel na plitvini te obale, okreniti bolj proti levi, torej proti svetilniku Pašman odnosno Babac, kar pa je povzročilo križajoč kurz.

Glede izogibanja parnikov na morju kratko glavna načela. Ako sta dva parnika v popolnoma protivni smeri, da torej vidita po dnevi vsak oba jarbola pokrita, a po noči morata videti oba vse tri luči (belo, rdečo in zeleno), kar je mogoče le takrat, če sta res v čisto protivni, a paralelni smeri. Vsak parnik se mora takrat ogniti na desno in tako lahko svobodno pasirata.

Pri križajočih se smereh zahteva člen 19 predpisa za izogibanje, da se mora izogniti tisti parnik, ki vidi drugega na svoji desni strani. Po noči je situacija ta, da se mora izogniti parnik, ki vidi drugega na svoji desni strani (kjer je samo zelena luč) in vidi rdečo luč nasprotnega parnika. Najboljši manever pri tem izogibanju je, da parnik, ki se mora po predpisih izogniti, okrene na desno tako, da pokaže svojo rdečo luč rdeči luči drugega parnika, ki se ni dolžan izogniti. Nato pasira prvi parnik izza krme zadnjega v svojo prvotno smer.

Izkušnje starih pomorščakov

Pomorski veščaki, čim slišijo o kakem trčenju dveh parnikov, se po starem pravilu prvi vprašajo: »Kje je luknja?« Ako je luknja na levi strani trčenega parnika, lahko računajo z 99% sigurnosti, da je komandant trčenega parnika pravilno manevriral in da je krivda za katastrofo na nasprotni strani. V našem primeru na strani italijanskega parnika »Morosini«, ker je bil parnik »Karadjordje« zadet v levi bok.

Italijanski parnik »Francesco Morosini« je vozil z brzino 30 km na uro, dočim vozi parnik »Karadjordje« le z brzino 22 km.

Naposled je treba poudariti, da sta oba naša pomorščaka kapitan Prodan in njegov pomočnik Vidar stara in izkušena moža, dva naša najboljša pomorščaka, ki sta vedno vestno in točno vršila svojo zelo odgovorno službo. Kapitan Prodan vozi že nad 5 let s parnikom »Karadjordje« na progi Sušak—Kotor. Vsak teden napravi 4 ture, na mesec 16, a na leto 192. Še nikdar se mu ni primerila niti najmanjša nezgoda. Kapitan Prodan sam je že večkrat zahteval, da bi se urnik obeh parnikov vsaj za pol ure izpremenil, ker se je vedno z »Morosinijem« srečeval na najbolj nevarnih točkah v Pašmanskem prelivu.

Odhod naših Sokolov v Luxemburg

Danes zjutraj ob 8:44 odpotuje z brzovlakom preko Jesenice, Solnograda in Monakova naša sokolska vrsta na X. mednarodno telovadno tekmo v Luksemburg. Prvi del tekme (proste vaje in orodje) se bo vršil v soboto dne 12. t. m., v nedeljo bo odhiti, nakar se 13. t. m. tekma zaključuje z lahko atletiko.

Dr. Viktor Murnik, savezni načelnik vodi našo vrsto. Sam izvršen telovadec je tekmoval na prvi mednarodni tekmi, katere so se Jugoslovani (Slovenci) udeležili in to 1. 1907. v Pragi. Že pred vojno je vodil naše vrste 1. 1909. v Luksemburg, 1. 1911. v Turin in 1. 1913. v Pariz. Po vojni ga vidimo zopet kot vodnika naše vrste na mednarodnih tekmah v Ljubljani 1. 1922. in v Lyonu 1. 1926. ter na Olimpijadi 1. 1928. v Amsterdamu. Njegova služba je, da so se naše vrste udeležile kljub velikim poteškočam vseh mednarodnih telovadnih tekem od 1. 1907. ter da se dvignil nivo telovadbe pri nas do take višine, da lahko uspešno konkuriramo na tem polju tudi z največjimi narodi z visoko razvito telesno-vzgojno kulturo.

Vrsto tvorijo večinoma v mednarodnih tekmah že preizkušeni telovadci.

Stukelj Leon, član sokolskega društva v Mariboru, zmagovalac na Olimpijadi v Parizu 1. 1924., je bil na vseh mednarodnih tekmah po vojni: v Ljubljani 1. 1922., v Parizu 1. 1924., v Lyonu 1. 1926. in v Amsterdamu 1. 1928. Neprekosljiv telovadec na orodju, lahek kot verveca, »premišljen kot slon«, kot ga je svoj čas karakteriziral dr. Murnik, obvlada tudi lahko atletiko dobro, z izjemo metanja kroglice, ki mu dela poteškoče radi njegove male telesne težine. To je tudi vzrok, da na mednarodnih tekmah ne more konkurirati za prvo mesto. Vendar se tudi teh tekmah brez izgleda za zmago pošteno udeležuje, kar vsekakor dela čast njegovemu sokolskemu mišljenju. Na olimpijadih, kjer se tekmuje samo na orodju, je mojster nad mojstri.

Primožič Jože, član sokolskega društva v Mariboru, je jugoslovanski prvak in najresnejši konkurent za prvo mesto v Luksemburgu. Odličan na orodju, kakor tudi v lahki atletiki, imponira s krasnimi meti in živahnimi kole-

bom. Pri njemu sta združeni velika nadarjenost za telovadbo in še večja pridnost. Ker se vedno ni na višku razvoja, lahko pričakujemo od njega še velikih uspehov. Na tekmah nikdar ne razvije vseh svojih zmognosti, morda vsled pomanjkanja samozavesti, vere vase in odločne volje do zmage.

Šumi Peter, član sokolskega društva Ljubljana matica, je tekmoval na mednarodnih tekmah v Ljubljani 1. 1922. in v Lyonu 1. 1926. ter obakrat odnesel prvenstvo. Eleganten telovadec, nekontroliranega temperamenta, predvsem prvovrsten tekmovalac, bi tudi letos lahko uspešno konkuriral za prvo mesto, da ni po Lyonu 1. 1926. prenehal telovaditi in je šele to zimo zopet prišel. Potreboval bi še 2—3 mesece treninga, da postane najnevarnejši tekmeec vsem. Ima 35 let in je najstarejši v vrsti.

Zilič Stane, član sokolskega društva Ljubljana matica, je bil v naši vrsti na olimpijadi v Parizu 1. 1924. Telovadec najodličnejših kvalit, ki ga predvsem odlikuje velika eleganca, vendar pogrešamo pri njemu borben duh, ki bi ga vodil do sijajnih uspehov. Pomanjkanje te borbenosti in resnosti v pripravi je tudi pripisovati, da ni bil v naš reprezentanci v Lyonu in Amsterdamu. Sedaj je v taki formi, da se bo v Luksemburgu sigurno krasno plasiral.

Malej Anton, član sokolskega društva Ljubljana 1. je tekmoval v naši vrsti na olimpijadi v Amsterdamu. Lahak kot pero, obvlada težne vaje razen Stukljeja najboljše od vseh naših telovadcev, odlikuje ga pa tudi velika živahnost, ki pride do izraza v njegovih težkih kolebnih vajah. Njegova Ahilova peta je ravnotoka ko pri Stukelju metanje kroglice. Prišel je šele nedavno od vojakov in žal še nima zadostnega treninga, da bi prišle vse njegove zmognosti do veljave. Ima šele 23 let in je Benjamin naše vrste.

Gregorja Boris, član sokolskega društva v Ljubljani, je tekmoval na olimpijadi v Amsterdamu. Velike postave, največji v naši vrsti, se odlikuje predvsem z mogočnim kolebom, ki pride posebno na drugo do veljave. Boris se ravno radi svoje velikosti in telesne težine s poteškočami v težnih vajah, vendar premaga

vse ovire z brezprimerno ambicijo in vztrajnostjo. Dober lahkoatlet, briljira kot nosilec slovenskega rekorda posebno pri skoku s palico.

Antosiewicz Edvard, član sokolskega društva Ljubljana matica, je tekmoval na olimpijadi v Amsterdamu. Telovadec, ki prekaša vse ostale z brezprimerno eleganco, z harmonično vezavo posameznih prvin. Njegova telovadba je pesem. Odlikuje ga gibnost telesa, ki ga usposablja za vaje, ki so drugim nemogoče in krasno držanje nog, ki jih steguje ko balerina. Tudi za njega velja, kar smo rekli za Ziliča glede borbenosti.

Ban Rafael, član sokolskega društva Ljubljana matica, pojde v Luksemburg po ognjeni krsti v mednarodnih borbah. Na naših domačih tekmah smo imeli priliko obkroževati njegove velike zmognosti. Odličan lahkoatlet, tudi na orodju blesti kljub svoji težki postavi z bliskovitimi sunki. Žal ni mogel doseči najvišje forme, ki bi bila pri njemu mogoča, ker je bil zadnje mesece pred vsesokolskim zletom v Beogradu kot savezni prednjak skoraj stalno na pokovanju. Je edini Hrvat v vrsti, vsi ostali so Slovenci.

Zupančič Gabe, član sokolskega društva Ljubljana matica, je ravnotako novinec na mednarodnih tekmah. Marsikdo se bo začudil, da je ta odlični reprezentativni nogometaš ljubljanske Ilirije tudi mednarodni sokolski tekmovalac. Da je vedno tako vztrajno telovadil ko zadnji čas, bi sigurno že prej prišel med naše najboljše, ker ima za to vse pogoje. Odličen je v lahki atletiki, med našimi tekmovalci najbolj pri skoku v daljino.

Prepričani smo, da bodo naši tekmovalci storili svoj dolžnost, da bodo napeli vse sile in pokazali pred vsem svetom visok nivo telesne vzgoje pri Jugoslovanih, da pripomorejo skupno z bratsko češkoslovaško vrsto tudi v Luksemburgu Sokolstvu do popolne zmage. Vsakemu poedincu in vsej vrsti želimo pri odhodu popoln uspeh.

Kongres jugoslov. dipl. sester v Beogradu

Od 1. do 3. julija t. l. se je sestalo v Beogradu sesterstvo Jugoslavije, da javno razpravlja o svojem delu, to je o negi bolnih, o zaščitnem delu, o svoji ulogi in položaju pri tem delu. Tri dni je trajal kongres, izkazalo se je pa, da bi bil potreben najmanj teden dni za obdelanje vsega materiala.

Iznesli so referate o delu sestre v bolnici. Referentinja je govorila podrobno o negi bolnih, ki je sila važno in mimo česar ne more nihče, ki se poklicno udeležuje na tem polju. Zanimanje je bilo zelo veliko in diskusija zelo živahna.

Sledil je referat o delu zaščitne sestre med ljudstvom, o delu v zdravstvenih domovih, kakršnih imamo več tudi v naši banovini. V teh zdravstvenih domovih je po več oddelkov, kakor dispanzer za deco, posvetovalnice za noseče in doječe matere, šolske poliklinike s posvetovalnico o izbiri poklica, ambulance za tuberkulozne, ambulance za venerične bolezni in boji proti njim ter za več drugih socialnih bolezni. Sestra kot asistentinja in sodelavka zdravnika objektivno presoja metode dela. Globoko je dirne uspeh kakor tudi neuspeh in intenzivno išče vzrokov slednjega. Ne priznava niti sebi in to je edina pot za asanacijo sedanjega stanja.

Naši prvi strokovni učitelji so bili in bodo zdravniki. Z hvaležno udanostjo in ljubeznijo se spominjamo vseh onih, ki so z velikim trudom, požrtvovalnostjo in razumevanjem ustvarili, učili in vodili sesterstvo. Le z njihovo pomočjo si je sestra pridobila skušen, ki so potrebne za nadaljnje delo na tem polju, na polju za socialno, medicinsko, higiensko prosveto našega ljudstva.

Kongresa se je udeležilo okrog 100 sester. Ako jih primerjamo z malim številom do sedaj diplomiranih sester in poleg tega še razne neugodnosti, s katerimi se morajo vse boriti, kakor oddaljenost, služba itd., je število veliko.

Celotna slika na kongresu je bila zelo peštra. Poleg sestre usmiljenke je sedela civilna sestra in poleg sester iz raznih bolnic in zavodov so sedele sestre, ki posamezno delajo po najbolj zapuščenih krajih Makedonije, Srbije, Hrvatske in Slovenije. Stare, v delu osi-vele in izčrpane delavke pozdravljajo mladi in sveže naraščaj, kateremu so utirale pot k boljšim delovnim pogojem z nemalimi žrtvami.

Kongres je pozdravilo več odličnih osebnosti in avtoritet socialno-medicinske stroke. Istotako je kongres poslal pozdrave osebnostim, ki imajo zasluge za sesterstvo. Vršil se je pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije.

Iz Dravske banovine so se udeležile kongresa tri sestre kot delegatkinje. Naše sestre, ki so nameščene v Beogradu in so raztresene po drugih banovinah, so častno zastopale našo banovino na kongresu kakor tudi v odboru.

Na glavni skupščini je bil izvoljen odbor za tekoče poslovno leto: za predsednico sr. Nikica Bovalini, podpredsednica sr. Ljilja Vagner-Janović, tajnica sr. Milena Janjić, blagajničarka sr. Ljudmila Benčan, knjižničarka sr. Tončka Schiffer. Nadzorni odbor: sestre Božkin, Geršič in Berenković.

Beograjski listi so posvetili kongresu veliko pozornost in objavili zanimive članke in slike s kongresa.

Seja občinskega sveta celjske okoliške občine

Celje, 8. julij.

V soboto ob 20:15 se je v občinski dvorani na Bregu vršila seja občinskega odbora celjske okoliške občine pod predsedstvom župana g. Miheličiča. Zapisnik zadnje seje od 28. maja je bil prečitani in odobren. Za stavbni odsek je poročal g. Kukovec. Na okoliškem pokopališču se gradi prepotrebno strnišče. Delo bo izvršil edini ponudnik stavbenik Nerat. Gosp. Shrenčan je poročal za cestni odsek. Samostan pri Sv. Jožefu je brez odobrenja postavil plot ob poti, ki vodi do cerkve, vendar pa se je zavezal, da bo ob regulaciji na svoje stroške pomaknil plot in brezplačno odstopil svet. Da

se razširi pešpot ob državni cesti v Gaberju, se bo pozvalo posestnike ob cesti, naj se izjavijo pod kakimi pogoji bi odstopili svet za razširjenje. Na podlagi teh izjav se bo sestavil načrt in proračun. Za razširjenje je v letošnjem proračunu predvidenih Din 50.000. Mestno občino se bo pozvalo, da naj tudi ona na mestni strani le ceste napravi pešpot, ki je ob vedno večjem prometu v Gaberju nujno potrebna. Razširila se bo tudi cesta, ki vodi na okoliško pokopališče. Posestnik Zidanšek odstopi v to svrhu brezplačno svet pred svojo hišo, poštna uprava pa bo morala premestiti telefonski drog. Razširila se bo cesta pri slavnih koloniji pod pokopališčem, poprej pa morala priti do sporazuma s posestniki. Nujno je, da proučita obe občini kanalizacijo bolniškega pokopališča.

Za pokopališčni odsek je poročal g. župan. Lani se je napravilo 15 rodbinskih grobov, ki so že vsi oddani. Naroča se stavbenemu odseku, da pregleda prostor in odda dela za napravo nadaljnjih rodbinskih grobov. Pri poročilu obrtnega odseka se odklanja krajevna potreba Mariji Tratinik za gostilno na Lopati ter Oskarju Žužeku za avtobusno progo Ljubljana—Vranksko—Konjice—Sl. Bistrica—Maribor.

Za fin. odsek je poročal dr. Godnič. Podpore so se razdelile: ruskim sirotam 100 Din, Savinjski podružnici SPD 50 Din, Udruženju vojnih invalidov 100 Din, Zdravstvenemu domu 200 Din, gasilnim društvoma v Gaberju in na Lopati po 500 Din, Celjskemu Sokolu, Prosvetnemu društvu ter »Svobodi« po 150 Din. Opleševalnemu društvu 1000 Din. Občinskega reveža Stanislava Ovirka bodo spravili v gluhoznenico ter bo občina prispevala zanj mesečno 150 Din. Mestni občini se je naložilo, da plača za povečanje izolirnice 70.000 Din, okoliški pa 50.000 Din. Ker je mestna občina plačala samo 42.000 Din, se je sklenilo, da bo okoliška občina plačala samo 25.000 Din. Ker mora občina po novem zakonu plačati učiteljem stanarino, se sklene dati vsakemu učitelju po 300 Din mesečno. Sokolskim sestram, ki imajo okoliško šolo za deklice, bodo prejele mesečno po 200 Din. Pri slučajnosti je poročal župan, da je občina pristopila k Protituberkulozni ligi kot ustanovnica z zneskom 1000 Din. Na koncu se je župan zahvalil odstopivšemu odborniku dr. Godniču, ki se preseli v Vransko, za njegov dolgoletni trud v občinskem odboru zlasti pa v fin. odseku.

O potrebah Rogaske Slatine

Rogaška Slatina, 8. julija 1930.

O tem predmetu smo čitali zadnje čase par člankov v slovenskem dnevniku, katerih vsebina nam ne prinaša nič novega, a izhaja iz enega in istega vira.

Smatram vsako javno polemiko o nedostatk, katerih ima vsako zdravilišče dovolj, kol škodljivo, pred vsem pa sedaj v sezoni, ko se na drugi strani trudimo privabiti v zdravilišče čim več gostov. Smatram jo pa kot popolnoma neumestno, če pride od strani, kateri je dobro znano merodajno mesto, na katerem edino se more in sme razpravljati o nedostatk zdravilišča in kateri je tudi dobro znano, da se ne tem mestu vsa vprašanja, katerih se je dopisnik dotaknil, in še mnogo drugih proučujejo in se že delajo načrti, ne da bi šele dopisnik moral opozarjati na to javnost v najneugodnejšem času.

Nisem odgovarjal na te izzivajoče članke ravno iz navedenih razlogov, a vidim, da dopisnik nima razumevanja za te razloge in zato se bojim, da bo s članki nadaljeval in še dalje škodoval interese zdravilišča.

O potrebah zdravilišča obstojajo različni nazori in naj mi ne zameri dopisnik, če se z njegovimi v marsikaterem oziru ne strinjam.

Domišljujem si pa, da o teh mnogo temeljiteje razmišljam kot dopisnik in da jih presojam iz povsem objektivnega, nesebičnega stališča. Tudi sem si ogledal že precej sveta v svojem življenju, pred vsem zdravilišča, in tako morem tudi lažje presojeti, kaj je za naše zdravilišče neobhodno potrebno in kaj ni. Tako je moje skromno mnenje, da je cvetličnjak v zdravilišču potreben, ni pa potreben spomenik možu, o katerem je znano, da se v njegovi pisarni ni smela zgovoriti slovenska beseda in ki je hudo zameril uslužbencu, ker je poslal svojega otroka v slovensko, mesto v »šulferajnsko« šolo. Prepričan sem tudi, da bi dopisnik tega moža, ki je deloval v zdravilišču pod vse ugodnejimi razmerami, ne cenil tako visoko, če bi se ne šlo za to, da bi s tem skušal zbrisati zasluge sedanje zdraviliške uprave. Če trdi dopisnik, da se v desetih letih v zdravilišču ni ničesar zboljšalo, mu moram priznati, da je to res, toda le kar se tiče — zdravstveni naprav!

Gotovo nam dopisnik ni povedal nič novega, če povdarja potrebo novih hotelov. Toda predno se hoče te napolniti je potrebno, da se ustvarijo za večji naval in za boljše publiko, katero hočemo privabiti v te hotele, vsi predpogoji ki so za to neobhodno potrebni. K tem pa spada pred vsem udobnost v vsakem oziru, če hočemo gosta stalno privezati na zdravilišče in k tem udobnostim spadajo vse pod sedanje upravo izvršene investicije, katere navaja dopisnik v svojem članku kot nepotrebne in še mnogo drugih, katerih ne omenja.

Danes smo tako daleč, da imamo pripravljene vse predpogoje za tisti čas, ko bomo postavili nove hotele, potrebno je le, da se ob enem zgradi tudi vodovod in kopališka zgradba, kar je sine qua non.

Ostale interne zadeve kopališča, o katerih piše še dopisnik s svojega ozkega stališča in o katerih gotovo še ni nikdar temeljito razmišljeval, se bodo pa reševale tam, kjer je za to edino pristojno mesto.

Dr. Šter, ravnatelj zdravilišča.

Dnevne vesti

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse naše cenjene naročnike, da se teh poslužijo in pošljejo naročnino.

One pa, ki so že poravnali naročnino, prosimo, da oddajo položnice svojim prijateljem in znancem, da še ti postanejo naši naročniki.

Hkrati prosimo vse cenjene prejemnike, katerim smo pošiljali list na ogled, da se prijavijo kot naročniki, odnosno da pošljejo naročnino, ker bomo s 15. t. m. ustavili list vsem, ki niso do tega dne poravnali naročnine.

Opozorjamo, da naročnina na »Službeni list kraljevske banske uprave« ne velja tudi za »Jugoslovan«, za katerega se mora plačati naročnina posebej.

Uprava.

— Ban Dravske banovine gosp. inž. Dušan Serneć je službeno odpotoval iz Ljubljane. Zato odpadejo v petek 11. t. m. sprejemi pri njem.

— Razpis učnega mesta profesorja ali suplenta, ki je izprašan za predmete IX. grupe po čl. 19 »Pravilnika za polaganje prof. izpita za zvanje profesorja trg. akademije in trg. šole na trgovski akademiji v Ljubljani« na nastopom v šolskem letu 1930/31. Razpisuje se učno mesto za menišno, trgovsko, obrtno in stečajno pravo kot glavne predmete, narodno ekonomijo s finančno vedo in trgovino kot sporedna predmeta. Za profesojsko mesto pridejo v poštev kandidati, ki so položili iz gornjih predmetov profesojski izpit za trg. akademije ter imajo najmanj tri leta nastavniške službe, za suplentsko mesto pa pridejo v poštev po čl. 20 omenjenega pravilnika diplomirani pravniki. Prošnje, opremljene po čl. 12 zak. o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbenih, naj se naložijo na min. trg. in industrije v Beogradu, vložijo pa do 30. julija 1930 pri ravnateljstvu drž. trgovske akademije v Ljubljani.

Ban: ing. Dušan Serneć.

— Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prično novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnoročno na celo polo pisane prošnje (kolek sedaj Din 25.—) za sprejem je poslati ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 31. julija t. l. Prošnje se morajo priložiti: 1.) krstni list; 2.) domovnica; 3.) odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4.) spričevalo o uravnosti pri njih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5.) izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačati stroške šolanja; 6.) obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo stipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotjem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh spremenjega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniškem zavodu; ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbnina stane do preklica mesečno Din 150.—. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnje z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim ubožnim spričevalom ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša razjasnila daje ravnateljstvo banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено.

— Odlikovani diplomati. Nj. Vel. kralj je na predlog zunanjega ministra podpisal ukaz, s katerim sta bila odlikovana z redom Sv. Save I. razreda Sidarus Bey, dosedanji egiptski polanik in Mushakoj Kintom, bivši albanski poslanik na našem dvoru.

— Jugoslovanski in poljski novinarji. Iz Varšave javljajo: Skupina poljskih in jugoslovanskih novinarjev je imela sestanek, na katerem je predsednik poljskega novinarskega združenja govoril o važnosti Vidovega dne. O zgodovini jugoslovanskega naroda je potem spregovoril prof. Julij Benešić. Predaval je o zgodovini in razvoju posrednih delov Jugoslavije, poudarjajoč vse posebnosti in značilnosti našega naroda. Predavanje so poslušali zastopniki vseh varšavskih listov.

— Odlikovani policijski uradniki. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog predsednika ministrstva sveta in ministra za notranje zadeve odlikovani: Z redom sv. Save V. stopnje Dragotin Gril in Janko Goršič, uradnika poli-

cijske uprave v Ljubljani, z zlato kolajno za vestno službo Alojzij Tabernik, policijski agent policijske uprave v Ljubljani in Jurij Smodej, policijski agent predstojništva mestne policije v Mariboru, s srebrno kolajno za vestno službo Franc Klinec, Maks Turin, policijska agenta policijske uprave v Ljubljani, Franc Grad in Franc Orel, policijska agenta predstojništva mestne policije v Mariboru.

— Mednarodna razstava v Poznanju. Na mednarodni razstavi turistične in prometa, ki je bila včeraj otvorjena v Poznanju, sodeluje tudi jugoslovansko društvo »Putnike«.

— Vreme. V torek dopoldne je deževalo samo v bližnji okolici Ljubljane in proti jugozapadu, dočim na Štajerskem okoli Maribora ni bilo dežja. V torek je v Ljubljani padlo dežja 17 mm. Včeraj je bilo zmerno vroče in deloma oblačno. Oblačnost v naši državi je znašala od 1—10. Prav oblačno je bilo v Dravski in Savski banovini. Relativna vlaga je znašala od 45—90%. V Ljubljani je bila vlaga 85%, v Mariboru pa 75%. Barometer je včeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 762.9, Maribor 762.8, Zagreb 762.2, Beograd 761.6, Sarajevo 763.7, Split 760.4, Rab 760.5 in Vis 760.4. Barometersko stanje se je povsod v državi dvignilo. Temperatura je včeraj ob 7. uri znašala: Ljubljana 19, Maribor 19, Zagreb 21, Beograd 21, Sarajevo 18, Split 28, Rab 26 in Vis 23.

— Umetniški lestence so ukradli. V podružnici sv. Mavricija v Šmarci pri Kamniku, je dne 4. julija 1930 cerkvenik opazil, da so lopovi vdrli v cerkev in odnesli veliki lestence, ki je bil umetniško izdelan. Lestence so nabavili fantje in dekleta vasi Šmarca v letu 1884. Uzmovlj. je prišel samo po lestence in je pustil druge vredne predmete nedotaknjene. Ako bi kdo zasačil tatu pri prodaji lestence, naj blagovoli to sporočiti župnemu uradu na Homec ali orožnikom v Mengeš.

Ljubljana

■ Ustanovni občni zbor sokolskega društva Ljubljana III se vrši v četrtek, dne 10. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Fortuna« na Vodovodni cesti. Prosimo obilne in točne udeležbe!

■ Rihard Zika v Ljubljani. Slavni čelist Rihard Zika je prišel v Ljubljano, odkoder gre te dni na Gorenjsko na oddih. Prišel je iz Bratislave, kjer je priredil svoj zadnji koncert v tej sezoni.

■ Lidija Wisiakova na oddihu. Iz Pariza se je te dni vrnila naša plesna umetnica gđ. Lidija Wisiakova, članica pariške opere Comique. Kakor čujemo, je angažirana v Parizu tudi še za prihodnjo sezono.

■ Smrt lesnega trgovca Gregoriga. Trgovec Anton Gregorij, o čigar tragični usodi smo kratko že včeraj poročali, je umrl včeraj v javni bolnici ob 21.45. Kaj je gnalo sicer podjetnega lesnega trgovca v smrt, še ni popolnoma dognano. Pravijo, da so bile glavni vzrok finančne težkoče.

Vročina v Ljubljani. Zaradi torkovega naliva je vročina v Ljubljani nekoliko ponehala. Najvišja temperatura je včeraj znašala 23.8, a najnižja 18 C.

■ Policijska kronika. Ljubljanski policijski uravi je bilo včeraj prijavljenih več manjših tatvin, tako tatvina novih čevljev, tatvina govtine 200 Din in tatvina dveh ženskih dežnikov v vrednosti 320 Din. Dalje je bila prijavljena težja telesna poškodba, izgređ v gostilni, slučaj kaljenja nočnega miru in pet oseb je bilo prijavljenih zaradi nedostojnega vedenja. Prijavljena je bila tudi neka gostilničarka, ker so v njenem lokalu igrali na gramofon brez policijskega dovoljenja. Zopet so bili 4 trgovci prijavljeni zaradi kršitve banske naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin. Naposled je bilo prijavljenih 6 prekrškov avtopredpisov in 8 prekrškov cestno-policijskega reda.

■ Po slabi družbi glava boli. Odlični gospod H. I. je zašel te dni v veselo družbo, s katero je po raznih gostilnah veseljačil. Ko se je drugi dan streznil, je moral z žalostjo ugotoviti, da mu je izginilo iz denarnice 4000 Din. Pripovedujejo, da so mu denar izmaknile vesele ženske.

■ Tatvina kolesa. Magistratnemu uslužbencu Francetu Permetu je bilo ukradeno 1500 Din vredno novo kolo.

Maribor

m Vrnitev češkoslovaških Sokolov. Jutri, v četrtek 10. t. m. bosta prispela v Maribor dva posebna vlaka s češkoslovaškimi Sokoli in Sokolicami, ki se vračajo v domovino z oddiha v Dalmaciji, kamor so se odpeljali po zletu v Beogradu. Prvi vlak s 962 potniki bo dospel na glavno postajo ob 10.50, drugi s 640 člani in članicami moravskih in slovaških Sokolov pa ob 12.02. Prvi ostanajo v Mariboru 20, drugi pa 24 minut. JČL. poziva vse zavedno občinstvo, naj se zbere na postaji k sprejemu.

m Češkoslovaški skavti v Mariboru. V nedeljo, 13. t. m. se bo z dunajskim brzovlakom ob 13.58 pripeljal v Maribor 60 češkoslovaških skavtov in skavtinja. V Mariboru bodo ostali 3 ure, nakar bodo z osebnim vlakom ob 17.25 nadaljevali pot proti morju. Za časa odmora si bodo ogledali mesto in kopališče na Mariborskem otoku.

m Češkoslovaški časnikar v Mariboru. Od petka do nedelje se je mudil v Rogaški Slatini urednik praških Narodnih listov g. S. K. Strahaty, znani prijatelj Slovencev in sploh Jugo-

slovanov. Na povratku iz letovišča se je ustavil tudi v Mariboru, kjer si je ogledal mesto, ter se nato odpeljal preko Gradca in Dunaja v Prago.

m Koncert v moški kaznilnici. Na praznik Sv. Cirila in Metoda je bil v tukajšnji moški kaznilnici koncertni nastop pevskega in orkestralnega zbora kaznjencev, katerega so obiskali poleg kaznjencev le še kaznilniški uradniki in nameščenci. Koncert je dirigiral kaznilniški nadučitelj g. Mirko Cizelj. Prireditelj je zelo dobro uspel.

m »Vlečič«, najmlajši mariborski skavti, odidejo danes s prvim jutranjim vlakom v bližino Mozirja v Savinjski dolini, kjer bodo imeli letos svoje taborišče.

m Gospodarska slavnost v Jarenini. V nedeljo 29. junija so v Jarenini v Slovenskih goricah na slovesen način proslavili 30-letnico tamkajšnje posojilnice, ustanovljene 1. 1900. po zaslugi kanonika g. Jožefa Čiželca, nadučitelja g. Jožefa Slekovca in posestnika g. Ignaca Zupančiča. Obenem so blagoslovili tudi novo posojilniško poslopje.

m Z delovnega trga. Od 25. junija do 5. julija je pri tukajšnji borzi dela iskalo službe 122 oseb, 68 moških in 54 žensk. Prostih mest je bilo 137, dela je dobilo 95 oseb, odpisoval jih je 5, odpadlo pa 49. V evidenci jih je ostalo še 573. Delo dobi sedaj več viničarjev, pekrov, železovljarjev, kovinarjev, kovačev, mizarjev, kolarjev in drugih obrtnikov ter slug in služkinj.

m Skupna prenočišča. Nekateri hišni gospodarji so v zadnjem času prišli na originalno misel, da iz stanovanj, iz katerih so vrgli najemnike, ustanovljajo skupna prenočišča, v katerih natačijo toliko ljudi, kolikor jih pač gre. Navadno so to preprosta ležišča, zelo na bled ali pa pokrita le s slamo. Kjub temu zahtevajo za ta ležišča po 100 in več dinarjev na mesec. Bilo bi dobro, da bi si mero-lajne oblasti ta prenočišča pobliže ogledale.

m Samomorilni poizkus. V ponedeljek kmalu po 20. uri se je ob koncu Kejarjeve ulice v Melju vrgel v Dravo 55-letni delavec Marko Horvat. Poizkus samomora se mu pa ni posrečil, ker ga je še pravočasno opazil nek pasant, skočil za njim in ga za suknjo zopet privlekel na kopno, od koder so ga potem spravili domov. Pri tem so ugotovili, da je bil Horvat močno vinjen. Zakaj je hotel v smrt, ni maral povedati.

m Tatvina. Trgovskemu pomočniku Cirilu Knezu iz Laškega je nekdo ukradel suknjič in telovnik, ki ju je kot pacient imel na podstrežju javne bolnice. Oškodovan je za 600 Din.

m Iz policijske kronike. V ponedeljek so bile aretirane 3 osebe, 1 radi tatvine, 1 radi tihotapstva in 1 radi splošnega suma. Prijav je bilo 8, poročil pa 6.

m Tlakovanje potoka v Mestnem parku. V Mestnem parku urejujejo in tlakujejo te dni potok, ki teče skoz od Treh ribnikov in ki se izliva v ribnik v parku. S tem bo park na izgledu mnogo pridobil.

m Skrb za stare spomenike. Na Glavnem trgu so te dni prebelili palačo, v kateri je »Velika kavarna«, skrbno pa so se ognili ostankov nekdanjega napisa »Theresienhof«. Na južnem pročelju izgleda celo, da so jih renovirali. Ta čudna pieteta močno diši po demonstraciji in izzivanju.

m Iz kopališča. V nedeljo zvečer je pri kopanju v mestnem kopališču na Mariborskem otoku skočil neki kopalet tako neoprevidno na plavaločega trgovca Božidarja Gustina, da mu je zdrobil nos. Prvo pomoč je ranjenemu nudila rešilna postaja. Malo pozneje je pa nek drug kopalet vrgel v veliki bazen 23-letno Ano Gutmacherjevo, ki se je vsled strahu onesvestila in bi bila utonila, če je ne bi bili takoj rešili in odnesli na rešilno postajo. Ker je bilo takih slučajev že več, bi bilo pač umestno, da bi se proti takim brezvestnežem naj-energičnejše nastopilo.

m Zopet kolo. Železničarju Mihaelu Mulcu je v ponedeljek krog 10. ure neznan tat odpeljal kolo, ki ga je pustil v veži neke hiše na Aleksandrovi cesti. Kolo je bilo vredno 1500 Din.

Celje

* Visoka gosta v Celju. V nedeljo popoldan je prispel z avtomobilom v Celje g. minister dr. Kosta Kumanudi, ki je bil na oddihu v Dobrni. Istočasno je prišel poveljnik naše vojne mornarice admiral Wickerhauser, ki se je mudil v Šoštanju. Visoka gosta sta se s popoldanskim brzovlakom odpeljala v Beograd.

* Kaj je z gradnjo stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda? Vedno pogostejše se čujejo vprašanja, kedaj bo začel Pokojninski zavod graditi svojo stanovanjsko hišo v Celju. Pokojninski zavod se je že pred mnogimi meseci pogajal z mestno občino radi stavbišča v Razlagovi ulici. Na eni zadnjih sej je občinski svet sklenil, da brezplačno odstopi to zemljišče. Potem se je še nekaj govorilo v neki pritožbi proti temu sklepu, končno pa je vse utihnilo. Občinstvo pa upravičeno zahteva, da se ga od časa do časa obvešča o zadevi.

* Četrtni dan rokoborbe. V ponedeljek zvečer se je boril Marco de Petri proti Kawanu, ki je moral nastopiti mesto obolelega Bosniča. Petri je podlegel v 7. minuti. Borba med Kawanom in Sternom je ostala neodločena. Zaključil se je večer z odločilno borbo med Janešem in Weiszom. Borba je bila mestoma izredno ostra in ni manjkalo dramatičnih momentov. Weisz je bil dvakrat opominjan, po tretjem opominu v 32. minuti pa diskvalificiran, tako da je ostal kot zmagovalac Pera Janeš.

* Pregled motornih vozil za javni promet. Okrožni inšpektor v Mariboru razglašja, da se pregled motornih vozil za javni promet (avtobusi in avtomobili) ne bo vršil samo v soboto, 12. julija ob 15.30, kakor je bilo prvotno objavljeno, temveč tudi v četrtek 17. julija, obahrat ob 8. uri jutraj. Lastniki naj pridejo s

svojimi vozili ob omenjenem času pred garažo Mestnega avtobusnega podjetja na Sp. Lanovžu.

* Izkopavanja na Olševi se nadaljujejo. Včeraj je odšel g. prof. Brodar v spremstvu visokozolca g. Diehla ter g. učitelja Kmeclja v Savinjske planine, kjer bodo v Potočki zijalki nadaljevali z izkopavanjem. Dela bodo trajala kakadva meseca.

* Izgubil je Alojzij Leskovšek v petek zvečer na Starem gradu svojo uro. Najditelj naj jo odda na policiji.

* Porod v vlaku. V ponedeljek popoldne se je pripeljala s popoldanskim vlakom, ki prihaja ob pol 16. iz Maribora v Celje, žena nekega železničarja čuvaja. Namenjena je bila v celjsko bolnico, da bi tam porodila. Spremljala jo je babica. Tik pred Celjem pa ji je postalo nenadoma slabo in je porodila sinčka. S kolodvora so jo prepeljali v bolnico.

Ormož

Nezgod. Tukajšnji živinozdravnik g. Lešnik je padel s svojega motornega kolesa ter se precej poškodoval.

Prireditve. Obrtno-trgovsko društvo Ormož priredi v nedeljo, dne 13. t. m. veliko veselico s tombolo v restavraciji Grivec, ki bo ena največjih letošnjih prireditev v Ormožu.

Sejem. Na zadnjem živinskem sejmu je bilo na prodaj mnogo krasne živine, a ni bilo kupcev.

Ljutomer

Nevihita. Nevihita, ki je v ponedeljek ponoči tako strašno divjala, je imela hude posledice, ker jo je spremljala toča, ki je povzročila na trsu in drevesih v gorah precejšnjo škodo.

Kopališče Murski most. V nedeljo, dne 13. t. m. se vrši na kopališču pri Muri (postaja Dekležovje) veselica Ižekovske požarna bramb. Kopališče je zelo lepo urejeno, ima restavracijo in zelo prijetne kopeli ter lep peščen breg za solnčenje.

Novo mesto

Nesreča pri kopanju. 23-letna Tončka Kralj iz Zujčega vrha pri Stopiščah je že dalje časa služila pri Zupanovih v belokranjskem Gradcu. Vroče nedeljsko popoldne je tudi njo izvabilo v hladne valove potoka Lahinja. Zašla je v tolmun, ki jo je potegnil na dno. Reševalci so bili takoj na delu, a je bilo že prepozno. Za njo joka onemogla mati.

Redek ribiški plen. Gostilničar Kukovec iz Valte vasi je prinesel v ponedeljek v hotel Kokli 13.5 kg težkega sulca. Bil je nad 1 m dolg. Ujel ga je v Krki.

Drž. realna gimnazija je po dolgih letih tudi izdala letos svoje izvestje o šolskem letu 1929-30. Iz njega razvidimo, da je došlo na zavod med letom pet učnih moči, odšle pa so tri in je znašalo stanje gimn. učitelstva koncem šol. leta točno dvajset, med temi dve ženski. Tekom lanskih velikih počitnic v mesecu juliju je umrl bivši dolgoletni gimn. ravnatelj 80-letni Fran Brežnik, v decembru je nenadno preminul bivši dolgoletni profesor novomeške gimnazije Alojzij Virbnik. V začetku šol. leta se je vpisalo 379 dijakov, med letom jih je vstopilo 10 in ravno toliko izstopilo, tako da je končna številka enaka začetni. Umrl je med letom učenec I. b razreda Srpan Rudolf. Odličnjakov je 23, prav dobrih 75, dobrih 142, popravne izpite jih ima 84, izdelalo jih ni 53 in neredovana sta radi bolezni ostala dva. Nižji tečajni izpit je položilo 15 učencev, 20 učencev je bilo po čl. 2. izpita oproščenih, šest jih je dobilo ponavljalni izpit, eden sme vsled bolezni delati n. t. izpit jeseni. Višji tečajni izpit je napravilo 16 kandidatov(inj), trije kandidati(nje) so dobili ponavljalne izpite. Izmed abiturientov se namerava posvetiti študiju filozofije 6 oseb, v pomorsko vojno akademijo želite priti dva, po eden misli študirati tehniko, pravosodje in glasbo, ostalih pet pa pojde takoj v službo. Na zavodu so štiri dijaška društva: 1. Ferjanič Savez, 33. podružnica 108 članov; 2. PRK 261 članov; 3. Prosveta 113 članov in članice ter 4. Vesna 168 članov ozir. članic. Gimnazijo je v tem šolskem letu obiskovalo 288 dijakov in 91 dijakinj.

Vpisovanje za šol. leto 1930-31 se vrši 11. in 12. septembra. Predložiti je zadnje letno izpričevalo, novincem tudi rojstni list. Za zdravstveno zaščito plača vsak učenec 20 Din. Od lani posluje šolska poliklinika, ki je namrečena v novi palači sosedne osnovne šole. V I. razred morejo biti sprejeti le oni učenci (učenke), ki dovrše v tekočem šolskem letu 10 do 13 let. Učenci, ki se na novo vpišejo v V. razred, ne smejo imeti več kot 17 let, pri vpisu v VII. razred pa njihova starost ne sme presegati 19 let. Izjeme dovoljuje na pisмено prošnjo ministrstvo prosvete, odnosno banska uprava.

Naš škroplilni avto ima čudne navade. V Kandijo hodi v Težki potok po vodo, zapraši vso cesto, je pa ne poškrbi takoj, temveč dirja z vodo najprej v gorenje mesto. Naj bi vendar avto sebi najprej oškropil pot, po kateri brzi venomer po vodo in potem šele druge ceste po programu. Tako bo zanj in za preivalstvo bolje.

Kolesarsko dirko priredi novom. kolesarski klub v nedeljo 13. t. m. na progi Novo mesto—Trebnje—Novo mesto. Start ob 6. uri jutraj.

Zeganje pri sv. Petru v Rogu so praznovali v nedeljo. Udeležba Kočevarjev je bila velika, dočim iz naše doline ni došlo mnogo ljudi. Poznalo se je, da je v Novem mestu motokikliška dirka. Tudi velika vročina je zadržala romarje. Streljaj pod cerkvijo je mala gorska vas Gor. Topla reber. Prebivalstvo kočevsko. V edino gostilno z ur Lindež je prišel 24-letni mladenič König iz vasice Dol. Topla reber. Grozil je z revolverjem, ki so mu ga orožniki odvzeli. Zdaj je nasilnež, ki se ga vse boji, pa v tamošnjih gostilni razgrajal in klatil okrog sebe z norezom, to je sprasto zavil krivce. Vnel se je preprij in za njim pretep. Pa so se fantje pošteno udarili, Königa sami razorožili in nagnali domov spat. Zdaj si hladi zadobljene bunke.

Slov. Bistrica

Kr. poštni urad v Slov. Bistrici, se je iz starih prostorov preselil v obširnejše prostore nove hiše g. Vezijaka pri meščanski šoli.

Izredna vročina. V nedeljo 6. t. m. je kazal toplomer ob pol enajstih dopoldan v senci in kljub lahni vetriči s Pohorja 34° C.

Osebnost. Na dopust je prišel Dolinšek Franjo iz Črešnjave. Napravil je izpit za fregačnega poročnika kraljeve mornarice.

Kamnik

Zapustil nas je in odšel v svoj rodni kraj upokojeni administrativni kapetan I. kl. g. Vasiljevič. Kot izvrsten družabnik si je pridobil simpatije vseh svojih kolegov in mnogostevilnih prijateljev. Želimo mu, da bi srečen in zadovoljen v krogu svoje družine užival zasluženi pokoj!

Gradnja kopališča. Novo občinsko kopališče ob Nevljici se gradi z največjo naglico in kakor je predvideno, bodo do 15. julija končana vsa tehnična dela, nakar bo treba še očistiti strugo, tako da se bo kopališče že po 20. juliju otvorilo. — Ker je Nevljica letos izredno topla, vsi že nestrpno čakamo otvoritve kopališča.

Promenadni koncert. Letos je na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda izostalo običajno kresovanje na Malem gradu, pač pa je priznana kamniška mestna godba priredila na Glavnem trgu dobro uspel promenadni koncert, ki je trajal nad 1 uro. Z Malega gradu je bilo izstreljenih tudi par raket. Po končanem koncertu Mestne godbe je prišel igrati v parku na Klancu tamburaški zbor »Mladost«, ki je do polnoči zabaval številno občinstvo.

Kranj

Smrt. Delavec Anton Lužar, ki se je pretekli petek ponesrečil na kranjskem kolodvoru in je bil prepeljan v ljubljansko bolnico, je v nedeljo umrl.

Sport. Napovedana tekma med S. K. Sokol in S. K. Svoboda iz Jesenice se radi neklih nesporazumljenj ni vršila. Tekma bi se morala vršiti v nedeljo ob 10. uri.

Občni zbor Narodne čitalnice se bo nadaljeval v petek 11. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Narodnega doma«.

Tečaj za umetno vezenje priredi od 7. julija dalje tukajšnja podružnica znane tvrdke J. Vovk iz Ljubljane na »Pfaff«-strojih. Poučevalo se bo v vseh modernih vrstah vezenja. Tečaj se vrši v lastnih prostorih na Glavnem trgu.

Dramatični tečaj priredi »Ljudski oder« v Kranju. Tečaj se vrši cele poletnice.

Dr. Josip Begič se je vrnil z orožnih vaj in zopet redno ordinira na Glavnem trgu v hiši g. R. Hlebsa.

Na Jezerskem vrhu postavlja avtopodjetje Paar in Straus svojo kočjo ob državni meji. V koči se bo nahajala okrepčevalnica, gostilna in trafika. Nova kočja bo nudila izletnikom z naše in z avstrijske strani veliko udobnost in pogostnost. Avtopodjetje bo po otvoritvi izdajalo povratne karte Kranj—Jezerski vrh in nazaj po Din 60 za osebo; za progo Kranj—Jezersko (hotel »Kazin«) pa po Din 60 za osebo.

Vročina. Neznosna vročina vlada tudi v kranjski okolici. Maksimum je dosegla v soboto, kjer je bilo po nekaterih krajih celo čez 35° C v senci. Vse želi dežja, pa ga ni.

Kranjska nedelja je potekala povsem zadovoljivo. Uradništvo je že v soboto jutraj porabil prost dan in šlo za dva dni na oddih. Zaradi izredno lepega vremena je bilo na višku kopanje. Bregovi Kokre in Save so oživil. »Kjavci« in »Kjavke« so docela zasedli maloštevilne kabine ob Kokri in Savi. Veliko ljudi pa je odšlo tudi na gore. Ostali so se popoldne porazgubili po okolici, kjer so se vršile razne veselice, ki so bile vse zelo dobro obiskane.

Boh. Bistrica

Letos odmeva pesem po hribih, ki je za razmere značilna: Kar je fantičev v mest — ogljar je najbolj fest. — Pa je res tako. — Vse pripravljajo bukova drva. Ker pa drva po daljšem ležanju prepere in izgube na vrednosti, pomagajo iz te zagate edino še kuha oglja. — Po smrti našega v tujem prometu tako agilnega restavraterja g. Alfonza Mencingerja je zastalo v našem Bohinjskem kotu mnogo dela. Kljub hudi vročini in v najbolj ugodnih razmerah ni toliko gotovo dotoka tujcev-letoviščarjev, kakor smo ga pričakovali. Prišlo je nekaj skavtskih naselbin, drugače je domala vse prazno, čeprav človek, ki se hoče res oddahniti, ne najde lepšega in mirnejšega kraja kot v naši Bohinjski dolini. — Pridite, pogledajte ta naš prelepi kot, kjer izdelujemo jugoslovanski emendolski sir, in ne bo vam žal.

Kočevje

Še vedno suša. Pomanjkanje dežja dela kmetom že velike skrbi. Zemlja je vsa razpokana. Pridelki fižola, zelja, svinjske krme in otave bo skrajno slab. V nekaterih oddaljenih vaseh trpe že delj časa pomanjkanje vode, ki jo vozijo po uro daleč.

Ciril in Metod. Vsekakor bi bilo potrebno, da bi se na ta dan vršila tudi pri nas skromna proslava. Kljub temu se ni nihče zganil...

Malo hitreje! Skrajni čas bi že bil, da zopet spuste vodo v Rinžino strugo, ki zaradi vročine že smrdi.

Zdrsnik je še pred pričetkom molodirke za Gotno vasjo Zagrebčan Anton Perko s svojim motociklom. V gosti prašni megli je zavozil na kup gramoza, se mu pa ni prav nič zgodilo. Vesel se je vrnil zvečer v Zagreb.

Prosvetno delo na Bledu. V letovišču vzgajati mladino, ki naj pokaže inozemskim gostom svojo lepo vzgojo, je res težavno. Vse hvalje je vredno, da imamo na Bledu učiteljski zbor z marljivim upravnikom gospodom Gradnikom, bratom pesnika Alojzija, ki ima v šolski vzgoji uspehe, katere bi mu zavidal marsikateri srednješolski zavod. Deco je treba navaditi v ljudega vedenja do tujcev. Bled potrebuje zato meščansko šolo. Bled rabi sposobno služinčad, hišne, natakarice itd., ki so izobražene in vpludne. Ker posejajo Bled večinoma Nemci,

naj se uvede v šoli zopet pouk nemščine. To je naša želja in potreba! Zdej med počitnicami je čas, da o tem razmišljamo. —

Invalidi. Na izrednem občnem zboru kočevske podružnice »Udruženja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije« je bil izvoljen nov odbor, ki mu predseduje g. Benčina Franc. Občnega zbora se je udeležil iz Ljubljane delegat Tome.

Višnja Gora

Suša, požar, slaba letina. Po silni suši, ki je žgala zemljo že mesec dni, je Višnjo goro in okolico končno vendarle namočil dež. Ali kaj pomaga, kmetovalci so obupani, po njivah ne bodo imeli kaj žeti in tudi ne s čim preživeti svoje družine. Žito je pobila 4. junja toča, suša je pa uničila seno in skoraj vse ostale pridelke.

Ogenj v gozdu. G. Pečku iz Starega trga pri Višnji gori je ogenj uničil precejšen del gozda v Zalnji. Po nepazljivosti nekega delavca so se vžgale suhe trske in smrečje ter se je ogenj širil naprej po gozdu. Prihitele je okrog 30 ljudi, ki so ogenj deloma pogasili. G. Peček trpi precejšnjo škodo, obžgalo se mu je tudi nekaj travov.

Pri vojakih umrl. V Mostaru je služil pri vojakih Albin Ahlin iz Vrha pri Višnji gori. Te dni so domače obvestili, da je umrl. Materi vdovi naše sožalje.

Litija

Ciril-Metodov kres, katerega je priredila podružnica CMD v Litiji v petek zvečer, je prav lepo uspel. Prireditelj je otvoril z govorom g. D. Rebec razlagajoč in poudarjajoč namene in cilje tega društva. Nastopi mladine z deklamacijami in telovadbo so bili prav prigriski. Bengalični ogenj je daroval društvu za to prireditelj lekaruar g. Brilli. Med tem je podpredsednica ga. Končarjeva obdarovala 9 otrok s hranilnimi knjižicami po 50 Din, kot dar CMD. Letos je izdala CMD za nagrade najboljšim učencem že 900 Din, za kar ji bodi izrečena najlepša zahvala. Da je podružnica CMD v Litiji tako agilna, gre zasluga predvsem delavni predsednici g. Tereziji Svetčevi, ki deluje vedno v sporazumu s šolsko upravo za vzgojo in dobrobit naše mladine.

Odhod prosvetnih delavcev. S tovarnarjem I. Razborškom so odšli tudi gg. Florjančič Stane, Javornik Hans in Stoviček Jaroslav v Tržič. Vsi so bili dobri sokolski delavci. G. Razboršek je bil več let blaginjak gasilnega društva in odbornik hranilnice v Šmarinem ter ima velike zasluge pri nabavi motorne brizgalne. Ostali so pa bili dobri sokolski delavci, ki jih bomo zelo pogrešali. Želimo vsem, da bi v Tržiču za svoja dela želi vse priznanje.

Novo gasilsko društvo. Tukajšnje gasilno društvo se je udeležilo z zastavo ustanovitve gasilnega društva v Lokah pri Zagorju, kjer se je istočasno vršila blagoslovitev motorne brizgalne. V imenu najstarejšega gasilnega društva v Litiji župi in najstarejšega v sodnem in političnem srezu, to je društva iz Šmartnega, je pozdravil goste in gasilce gosp. Miro Ludviger.

Trbovlje

Nezgoda pri delu. V zapadnem okrožju se je pri delu težko ponesrečil kopač Potrbini Anzelmi. Zaposlen je bil v skladišču pri zlaganju trstja, ki služi za zavarovanje jamskih stropov. Ko je stopil na približno 3 m visok kup trstja ter podajal zvitek tovarišu Ribiču, se je kup nagnil, da je ponesrečenec omahnil, padel ter z roko s tako silo udaril ob železni prag, da si jo je v koželjnici zlomil.

Brezposelni rudarji. Večje število rudarjev in navadnih delavcev potrebuje premogovnik Jerma, d. d. Subovo pri Pirotu. Plače primerne. Življenske potrebe se dobe po ceni v konzumnem skladišču na rudniku. Tam je tudi kantina. Tudi stanovanj je dovolj na razpolago.

Pomanjkanje pitne vode. Zaradi trajajoče vročine se je bati pomanjkanja pitne vode v občini. Zupanstvo je izdalo na prebivalstvo razglas, s katerim se odreja splošna štednja in varčevanje s pitno vodo.

Akcija za izseljevanje brezposelnih rudarjev. Pred par dnevi so se mudili v Trbovljah komisar izseljeniškega urada v Zagrebu g. dr. Aranič, ekspert za emigracijo g. dr. Ulrich, ravnatelj izseljeniškega urada g. Fink, šef borse dela g. Žužek ter g. Terier, zastopnik neke francoske premogokopne družbe. Pri merodajnih faktorjih so se zanimali, koliko brezposelnih delavcev bi se hotelo izseliti v francoske rudnike. O tem so hoteli razpravljati z zastopniki delojemalskih organizacij, ki pa o njih prihodu niso bile obveščene. — Kakor se domneva, ta akcija ne bo imela večjega uspeha, ker je znano, kako silno težko naš brezposelni rudar zapusti svojo rodno zemljo ter se odloči za izselitev v tujino, kar dokazuje dejstvo, da kljub trpljenju in splošnemu pomanjkanju v zadnjih mesecih vztraja ter išče rešitev le v domovini.

Nezgoda pri igranju. Dvanajstletni sin rudarja A. S., stanujočega v koloniji »Terezijac« je splezal na zidovje v bližini se nahajajoče še nedogotovljene hiše. Pri plezanju je spoznil in padel približno 7 metrov globoko. Pri padcu si je zlomil roko in dobil lažje poškodbe na glavi; z rešilnim vozom so ga odpeljali v rudniško bolnico. Na Doherni v tamošnjem gozdu so splezali trije dečki na precej visoko drevo in se gugalni na veji. Med gugaljem sta padla dva na tla brez poškodb. Veja je šinila s tretjim otrokom kvišku, da je z znatne višine padel na kamenita tla in si zlomil rebro. Tudi tega so morali spraviti v bolnico. Ne puščajte otrok brez nadzorstva!

Nagla smrt pri kopanju. Ko se je delavka Calinger, ki stanuje pri svojih starših na Doherni v Trbovljah, v soboto zvečer vračala iz steklarne v Hrastniku domov, se je najbrž hotela kopati v majhnem lesenem rezervarju na pobočju hriba nad drobilnikom Agnez. Mimoideč so opazili njeno obleko, njo samo so pa našli v vodi. Zaradi naporene hoje preko hriba si je najbrž zaželela hladne kopeli, v vodi so jo prijeli krči in si ni mogla več pomagati ter je utonila. Rezervar vsebuje komaj 3 m³ vode.

Sevnica

Nezdrava voda. Na odredbo higijenskega zavoda v Ljubljani je tukajšnji okrožni zdravnik g. dr. J. Turk poslal zavodu v preiskavo vodo vseh javnih vodnjakov v Sevnici. Rezultat preiskave je bil presenetljiv. Uradno je bil zaprt vodnjak, ki ima po mnenju prebivalstva najboljšo vodo. S to vodo se je okužilo pred leti več oseb s trebušnim legarjem. Najbrž bodo morali zapreti tudi ostale vodnjake. Tako bo ostalo prebivalstvo v najhujši vročini brez vode, ali se bo pač morala še nadalje uporabljati nezdrava voda iz vodnjakov. Ravno v teh vročih dnevih je nevarnost trebušnega legarja tako velika, da bi se morala občinska uprava resno pobrigrati in misliti na to, da reši to perečo vprašanje, ker bo sicer nosila težko odgovornost.

Občni zbor Električne zadruge. V gostilni Leopolda Zupančiča se je preteklo nedeljo vršil občni zbor Električne zadruge. Načelnstvo je dobilo zaupnik za trud in vztrajno delo pri izvedbi elektrifikacijskega načrta. Mesto načelnika prevzame še nadalje g. Ernest Krulje, odborniško mesto g. dr. Rok Jesenko, predsedniško nadzorstva pa g. Leopold Zupančič.

Prašna nadloga. Sevnica leži ob zelo prometni cesti. Zato bi morala občinska uprava skrbeti, da odpravi najhujšo nadlogo prebivalstva — prah, katerega dvigujejo mimo drveči avtomobili v oblakih. S tem bi bilo prebivalstvu zelo ustrezno, da bi si nabavila že zamujeni sod, ki bi služil za »skropilni avtomobil«.

Obupni čin mlade žene

Ljubljana, 8. julija.

Med tem ko so v kavarnskem vrtu v »Zvezdic« sviral poskočne »šlagerje«, je izvršila v javnem stranišču v Zvezdi mlada žena obupni čin; hotela si je končati nesrečno življenje z lizolom.

Okoli 18. ure je prišla v stranišče v Zvezdi mlada žena. Ker se je v hodniku obotavljala in gledala v tla, ji je oskrbnica Marija Mežnar pokazala prazen kloset. Mežnarjeva je odšla nato v kuhinjo, kmalu je pa čula iz stranišča stokanje. Stopila je k priprtim vratim in vprašala ženo, če ji je morda slabo. Odgovora ni bilo. Zato je odprla vrata in zagledala neznanko klečečo na tleh. V roki je ženska krčevito držala steklenico, v kateri je bil lizol, ki ga je Mežnarjeva takoj zavohala. Zagrabila je samomorilko za roko in ji iztrgala steklenico; žena se je trdovratno branila in stokala: Moj mož, moj mož...

Mežnarjeva je nato plikicala stražnika, neki možki je pa stekel k Tončki v bližini na Kongresnem trgu po skodelico mleka in ga skoro nezavestni ženi zlijl v usta. Med tem so poklicali tudi rešilno postajo, ki je nesrečnico odpeljala v bolnico.

Obupana samomorilna kandidatinja je Frančiška Zor, stara komaj 24 let. Stanuje v barakah na Kodeljevem in je žena brezposelnega ključavničarskega pomočnika. Vzroke obupnega dejanja mlade žene si lahko mislimo: življenje v baraki, mož brezposeln, prepir v hiši itd.

Se obesil in nato utonil

Ljubljana, 8. julija.

Danes okoli 11:30 dopoldne je bila varnostna stražnica na Dolenjski cesti obveščena, da se pod mostom, ki vodi ne daleč od Mokarja preko Ižce na Ižanski cesti, nahaja ob bregu neznan utopljenec. Na lice mesta je odšla policijska komisija z zdravstvenim inšpektorjem dr. Avramovičem in dežurnim uradnikom gosp. Luštekem. G. dr. Avramović je ugotovil, da je pri utopljenec nastopila smrt vsled obešenja. Kakor so dognali, se je utopljenec najprej obesil na tram pod mostom. Utrgala se mu je vrv in nato je padel še v vodo.

Pozneje so ugotovili, da je neznanec 75-letni, na Galjevičev stanujoči Janez Topolavšek. Zadnje čase je bil prav čudaškega vedenja in je kazal znake duševne potrlosti. Jutraj je bil še doma, a nato je izginil od doma, ne da bi povedal, kam je namenjen. Domači so starčka zadnji čas vedno nadzirali, ker so se bali, da si ne bi kaj naredil.

Tihotapske zgodbe iz Maribora

Maribor, 8. julija.

Naš Maribor ni samo lepo obmorno mesto s svojim kopališčem na Mariborskem otoku, motorno plovbo po Dravi, letališčem, dirkališčem in vežbališčem na Tenzu, z najlepšim hotelom in najlepšo kavarno v Sloveniji, ampak je tudi — tihotapska centrala za vse severno in vzhodno obmorno ozemlje. Tu je glavno jugoslovansko tajno tržišče za saharin, najvažnejše tihotapsko blago, in tudi za razne druge predmete, s katerimi se da zaslužiti. Nič čudnega ni tedaj, da imajo organi finančne kontrole polne roke posla s profesionalnimi in slučajnimi tihotapci. Marsikateri jim srečno odnese pete, marsikateri se pa tudi ujame, da sam ne vé kdaj.

Najprimernejši čas za tihotapski posel je seveda poletje, ko zelenje varno zakriva tajne poti ob meji in ko je tudi ponoči toplo in prijetno. Poletje je tihotapska sezona, zato smo sedaj na višku tihotapskih zgodb, brez katerih skoraj ne mine dan. Prošli teden je imela finančna straža posebno veliko posla in — sreče. Najprej je v Studenškem gozdu, že blizu Limbuša, zalotila znanega tihotapskega strokovnjaka Otona z njegove, prav tako znane tovarišice in spremljevalke. Tihotapka je brez pomisleka pustila kolo in saharin, Oton pa se ni hotel tako sramotno vdati, peljal se je dalje in se niti za strele, ki so padali za njim, ni zmenil. V skrajni nevarnosti je pa svoj tovor le odvrnil. Pobegnil je, kakor njegova pomočnica, a vse to jima ni nič

pomagalo, kajti že zvečer sta bila oba izsledena, aretirana in oddana v zapor, kjer čakata sedaj na sodbo.

Še večjo smolo je imela kmalu za tema dvema neka Tomažinova iz Dolenjskega. Sama sicer ni tihotapila, pač pa z vtihtapljenim saharinom trgovala. Kupila ga je 3 kg od nekkih tukajšnjih tihotapcev in se z zalogo podala na kolodvor. Srečno je pasirala blagajno, vratarja, varnostno stražo itd. in prispela v kupé, kjer je svoje dragoceno blago dala v torbico, katero je skrila pod klopjo. Toda usoda ji ni bila naklonjena. V njen vagon so nenadoma vstopili finančni organi, preiskali ga in kmalu našli taško in — saharin. Aretirana je bila in oddana v zapor.

V noči od petka na soboto je finančna straža zalotila tretjega grešnika, starega znanca Vincenca Bezjaka, ki je že leta 1925. stal pred tukajšnjo poroto, ker je bil poleg tihotapstva osumljen tudi umora finančnega organa Resnika, pa je bil zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Zasačili so ga na meji pri Plaču in ker se na poziv ni hotel predati, ampak je skušal pobegniti, so oddali za njim več strelcev ter ga ranili v nogo. Ranjenega so prepeljali na stražnico, kjer so ga obvezali in zasilili, nato pa oddali v tukajšnjo bolnico, od koder pride pozneje pred sodišče.

Takih in podobnih slučajev je bilo v zadnjem času več tudi na Koroškem in v Prekmurju, kjer posebno cvete tihotapljenje sladkorja, vžgalice, cigaretne papirja itd. Kazni so vedno stroge, tihotapstva pa le ne morejo zatreti, profesionalci vedno znova poskušajo svojo srečo.

Nesreče in nezgode

Ljubljana, 8. julija.

Danes in včeraj beleži kronika več težjih in smrtnih nesreč, odnosno nezgod pri delu, ki so se primerile v Ljubljani in bližnjih krajih.

Povsod je bilo veliko zanimanje za težko nesrečo gasilca F. Grčarja, mizarskega pomočnika iz Ljubljane, ki se je ponesrečil v Domžalah, ko je ob 50letnici Prostovoljnega gasilnega društva v Domžalah plezal po veliki lestvi ter je z njo padel. Kljub mladosti je tehtal okoli 90 kilogramov. Pri padcu je dobil težke notranje in zunanje poškodbe. Njegovo stanje je bilo prvotno precej kritično, toda danes se mu je izboljšalo ter je že izven vsake nevarnosti.

ZAGONETNA SMRT.

Včeraj okoli 20:30 so pripeljali v ljubljansko bolnico popolnoma nezvestnega posestnika Matveža Ulčarja, doma na Bledu in rojenega leta 1886, ravnotam. Kakor je izjavil spremljevalec Alojzij Likar, so Ulčarja našli na cesti v Podbrezju vsega okrvavljenega in potolčenega. Ulčar je imel prav težke poškodbe na glavi. Poleg njega je ležalo polomljeno kolo. Kako se je Ulčar ponesrečil, je prav zagonetno in orožniki zadevo natanko preiskujejo. Ni izključeno, da je bil kak težji karambol, a je brezsrčni krivec naglo odpeljal dalje.

Posestnik Matvež Ulčar je danes ob 14. podlegel težkim poškodbam na glavi.

SMRTNA NEZGODA PRI DELU.

Iz Zagorja ob Savi nam javljajo, da se je tam danes dopoldne težko ponesrečil 50letni Ivan Turek, ki je bil zaposlen pri tvrdki inž. Dukič in drug. Dopoldne je bil zaposlen pri premikanju vagončkov. Po nesreči je Turek, ki je doma iz Zlatara na Hrvaškem in je oče enega nepreskrbljenega otroka, zašel med dva obložena vagončka, ki sta ga stisnila. Dobil je težke notranje poškodbe v trebuh. S popoldanskim vlakom je bil Zagorja ob Savi prepeljan v ljubljansko javno bolnico. Ponesrečeni Ivan Turek je danes ob 3:30 popoldne v bolnici umrl.

Težka nesreča v vodnjaku

Litija, 8. julija.

Posestnik in kolar škoda iz Šmartnega pri Litiji je kopal 6 m globoko jamo za vodnjak. Včeraj dopoldne so oblagali jamo s kamenjem. To delo je opravljal okrog 30 let star Stanko Knaus, paznik v rudniku Sitarjevec. Kamenje so spuščali v pločevinastem vedru na vrvi. Posoda pa se je odtrgala in kamenje se je vsulo na Knausovo glavo in tilnik. Knaus je težko poškodovan obležal. Ne more gibati ne rok ne nog, ker ima težko poškodovano hrbtenico. Poklicani zdravnik dr. Ukmar je odredil prevoz bolnika v bolnico, kamor so ga pripeljali. Ponesrečenec ima ženo in enega otroka. Poškodbe so tako težke, da je le malo upanja, da bo okreval.

Nezdrave pekarije v Beogradu bodo zaprli

Vprašanje preskrbe naše državne prestolnice s kruhom postaja vedno aktualnejše. Pred vsem so začeli gledati na to, da bodo imeli v Beogradu zdrav in čist kruh; potem so se začeli tudi brigati za higijeno v pekarnah in za delovne pogoje delavstva, ki je v pekarnah zaposleno. Vse to so važna vprašanja, katerim je začela beogradska občina posvečati svojo posebno pozornost.

Zaradi ureditve teh vprašanj je bilo v Beogradu že več anket, a posledica anket je bila ta, da so sklenili, da pregleda posebna komisija vse pekarije. V komisijo so poslali svoje zastopnike beogradska občina, higijenski zavod, delavska zbornica in zastopniki pekov. Komisija bo pregledala vse pekarije in določila, kje se morajo pekarije popraviti, če pa jih gospodarji ne bi hoteli popraviti, bo komisija neredne lokale zaprla.

Kako sta bila v Tundri najdena ameri- kanska letalca Eyelson in Borland

O rešitvi obeh letalcev poroča ruski letalec Slepnev, načelnik rešilne ekspedicije te zanimive podrobnosti:

Jeseni leta 1929. sta obšli pri Severnem rtiču v ledu dve ladji: ruski »Stavropol« na povratku iz Kolyme in tri milje od njega ameri-
kanska šuna »Manuk«, ki bi bila morala od-
vesti s Kolyme jakutsko krzno. »Stavropol« je
bil s hrano sicer preskrbljen, v položaju pa ni
bil najboljšem, ker so bile na krovu ženske,
otroci in bolniki, med njimi sam kapitan ladje
Milovzorov. Da reši potnike »Stavropol«, je
sovjetska vlada določila ekspedicijo dveh letal
Irkutsko-Jakutske proge pod poveljstvom Slep-
neva, pilot drugega letala je pa bil Galisev.
Letala in letalca je dostavil ledolomilec Liedke
v zaliv »Previdnost«, 1000 km daleč od Sever-
nega rtiča. Iz bojazni, da sam ne obišči, so je
ledolomilec vrnil v Vladivostok.

Kapitan ameriškane šune Swenson je rav-
notalo sklenil, da potnike, del posadke in
del dragocene krznine z letali prepelje na
Alasko. Radi tega je ameriškanska vlada
prosil sovjetsko za dovoljenje, za okrog
80 potrebnih poletov ameriških letal nad
severnimi ruskimi zemljami. Po sporazumu med
vladama je reševalno nalogo prevzel nase zna-
meniti ameriškane letalec Beno Eyelson, drugo
ameriškano letalo je pa vodil Dorbaud.

Oba letalca sta srečno izvršila prvi polet in
prenesla na Alasko del potnikov in nekaj krz-
nine. Po odletu v drugi polet dne 10. novem-
bra sta pa obe ameriškani letali zašli v silen
snežni vihar. Pilot Dorbaud se je vrnil, Eyelson
in Borland sta pa vztrajno nadaljevala pot.

Se isti dan so videli to letalo nad rtičem
Dežujeva in nad lovsko kočico lovca Kenjke,
150 km vzhodno od Severnega rtiča. Nato so vsi
sledovi letala izginili. Prve dni se ni nihče
vzemiral, ker je bilo letalo za severni polet
izvrstno opremljeno in sta letalca imela tudi
smuči za slučaj prisiljenega pristanka.

Čez dva tedna je pa šuna »Manuk« že po-
slala s krova ekspedicijo na saneh, da najde
letalo. Po temeljitim preiskovanjem pokrajine
(pozneje se je dognalo, da je šla ekspedicija
tik mimo mesta nezgode), so se morale sani
vrniti, ker je zmanjkalo hrane za pse. Nato se je
ameriškanska vlada potem senatorja Borah-a
obrnila do sovjetske s prošnjo, najti in pomagati
obema letalcema, če sta še živa.

Reševalna ekspedicija je dobila od vlade po-
velje, da nastopi, šele 11. januarja. Sovjetska
avioekspedicija, ki je bila vsled polarne noči
že zazimovala, je začela ročno pripravljati kolo-
no sani s pasjo vprego, da preveze hrano in
bencin. Dne 25. januarja je kolona pod povelj-

sivom Djačkova s 140 psi krenila v 1000-
kilometrsko daljavo k Severnemu rtiču, 28. ja-
nuarja sta pa letali Slepneva in Galiseva pre-
hiteli pasjo kolono in dospeli že 29. januarja
na rtič.

Tri dni pred priletom ruskih letalcev je ame-
riškane letalec Crosson med preiskovanjem po-
krajine odkril v snegu temen predmet. Po nje-
govih navodilih z »Manuk« in »Stavropol«
odpravljene skupine so našle tam desno krilo
Eyelsonovega letala in precej daleč od tega glo-
boko v sneg zariti, razbiti aeroplan »Hamilton«.

Dne 30. januarja sta si mesto nesreče ogleda-
la Slepnev in Crosson in prišla do nasprotu-
jočih si zaključkov: Amerikane in njegovi Ka-
nadi so trdili, da sta Eyelson in Borland živa
in se na smučeh podajata do čukotskih poselij.
Slepnev pa je smatral, da sta oba Amerikane
neizogibno poginila in da je vsak dvom iz-
ključen.

Kmalu se je sestavila preiskovalna skupina,
ki je združevala Ruse, Amerikane in Kanadce.
Načeloval jim je Slepnev. Skupina je začela s
preiskovanjem 5. februarja, k mestu havarije
so pa lažje opremljena ameriškane letala do-
važala živež.

Skupina je vršila svoje delo pod nepopisno
težkimi pogoji, med metežem in pri mrazu
— 50°, ter dne 13. februarja našla truplo Bor-
landa, pet dni nato pa po obupnih naporih
truplo Eyelona.

Dne 27. februarja je bil potem, ko sta bili
obe trupli odtajeni, sestavljen zdravniški akt
obein obe trupli oddani Amerikancem, ki so ju
tako prepeljali na Alasko. S svojima letalom
sta jih tja spremljala tudi Slepnev in pilot
Farih, ki sta obenem z dvema ameriškima
letalom med viharjem in metežem pristala v
pristanišču Taylor (Alaska), kjer se je leta
1926. spustil z zrakoplovom »Norvegij« tudi
Amundsen. V Taylorju je Slepneva sprejelo vse
prebivalstvo, župan mesta mu je pa izročil mest-
ni ključ in košček »Norvegije«. Svečan sprejem
je priredilo letalcem po nadaljnjem preletu 950
kilometrov tudi srce Alaske, mesto Farbanks.
Odtod sta bili obe trupli odpravljeni v Syalle,
kjer se je vršil pogreb Borlanda, truplo Eyle-
sona pa je nadaljevalo pot v njegovo rojstno
mesto Nord-Dacota.

Ruska letalca sta se z letali vkrcala na parnik
in se vrnila nazaj. Na povratku ju je v Tokiju
pozdravil tamošnji ameriškane poslanec Castle
in se jima ponovno v imenu domovine zahvalil
obedu je bila zastopana japonska aviacija, v
za brežprimerni, nesebični napor. Pri svetnem
imeni te je letalca pozdravil general Nagaoka.

Sodniki so odšli na posvetovanje.

Sodba se je glasila tako, da je bil morilec
oproščen, ker so bili vsi porotniki mnenja, da
je umor čarovnika le samoočrba.

Proti sedanjim moškim modi

»Mož ni več — samo obešalniki za obleke
in modni bedaki in živi mrljci se še gibljejo
med nami!«

V komaj preteklih dneh pasje vročine in
neznosne sople ne nihče toliko trpel kakor
možje, ki se tako radi imenujejo »gospodarje
sveta«, čeprav se njihovo gospodarstvo in
gospodarstvo navadno že neha pri
vežnem ključu. Trpeli pa so po lastni krivi-
di, ker ponosni gospodarji sveta nimajo
toliko energije, da bi enkrat za vselej za-
vrgli stare in njihovega zdravju skrajno
škodljive modne predpise in bi si ustvarili
obleko, kakoršna pač vstreza posameznim
letnim časom.

Poskusov, da se nepraktična moška moda
reformira, poznamo že več in nekateri so
se tudi že posrečili. Danes ni več treba
vratu stiskati v tesne ovratnike, ampak
možje lahko mehke in oklope in celo ši-
roko nazaj zavihan in nezapet ovratnik, ne
da bi kaj izgubil na svoji časti in gospo-
škem moškem dostojanstvu. Tudi klobuk,
ki so ga iznašli nesrečni plešci, da so ž
njim zakrivali svojo telesno napako, ni več
neobhodno potreben in večina mladine
hodi okrog kar gologlava, da imajo solnce,
voda in zrak prost pristop tudi do las.
Vendar pa so si moški ohranili iz starih
časov še toliko modnih bedarij, da bodo
razna društva za reformo moške mode in
obleke imela še silno borbo, predno bodo
možje oblečeni tako, kakor velevala pamet
in razum, ne pa neki »predpis« starinske
družabne etikete.

Glede reforme moške obleke je zelo zna-
čilen okoliščina, ki ga je razposlal znani nemški
tenorist Kurt Hagen na razna ženska dru-
štva v Nemčiji. Značilno je že to, da se
Kurt Hagen ne obrača na moške, ampak
na žene, naj te pomagajo streti stare ozire,
ker so moški preleni. V oklicu samem pa
pravi:

»Mož ni več — samo obešalniki za oble-
ke in modni bedaki in živi mrljci se še
gibljejo med nami! — Plemenite žene, ki
ste imele že pred 20 leti toliko poguma,
da ste otresle starih modnih vezi, n. pr.
visokega ovratnika, korzeta itd., poma-
gajte mi v interesu splošnega zdravja v
mojem boju za reformo komplicirane moš-
ke mode. V trenutku, ko se bodo glede

oblačenja mnogo naprednejše ženske od-
ločile za to, da se bodo nepraktično oble-
čenim moškim javno smejale, se bodo
omehčali tudi v stari tradiciji zakrknjeni
moški možgani in bodo začeli misliti na
to, da svojo brezmiselnost maškarnostno oble-
ko izpustijo. Če se odločijo žene za re-
formo moške mode, bodo morali moški kar
na lepem kapitulirati. — Plemenite žene,
pomislite, kako škodljiva je sedanja moška
moda zdravju vaših mož!«

Film - velesila

Pregled svetovne filmske produkcije dokazuje,
da narašča produkcija filmov do neverjetne viši-
ne in številke dokazujejo, da je postal film sve-
tovna velesila. Leta 1928. so producirali 1839
novih filmov. To pomeni, da so producirali vsak
dan po pet novih filmov.

Samo v Ameriki so jih producirali 750, to je
to je 40-8 procentov vse produkcije. Na drugem
mestu stoji Japonska s 400 filmi (21 procentov),
potem pa sledi Nemčija z 250 filmi (13-6 procentov).
V Rusiji so izdelali 150 filmov, v Veliki
Britaniji 100 in v Franciji 94. Ameriška filmska
industrija zaposluje 225.000 delavcev, 30.000 sta-
tistov in nekaj tisoč umetnikov. Nad 90 pro-
centov vse filmske industrije v Ameriki je v
Hollywoodu. V Evropo so uvozili nad 60 pro-
centov vseh filmov iz Amerike. O japonskih
filmih ne vemo veliko, čeprav stoji v filmski
industriji Japonska na drugem mestu. Velika
japonska filmska industrija ima v tem svoj po-
men, da izvaja na Japonskem samo svoje do-
mače filme, ki so narejeni le za Japonsko.

V Evropi stoji v filmski industriji na prvem
mestu Nemčija. V nemški filmski industriji je
zaposlenih okoli 25.000 oseb. Kinematograf
ima Nemčija 5267, ki so imeli leta 1928. nad
250 milijonov mark prometa. Samo na veselje-
nem davku so plačali nemški kinematografi nad
35 milijonov mark.

Na svetovnem trgu za filme je udeležena
Nemčija le s 5 do 6 odstotki, bilo pa je v
Evropi od vseh predvojnih filmov okoli 27 od-
stotkov nemške izdelave. Največ nemških fil-
mov je kupila Ogrska. V Francijo so začeli
prodirati nemški filmi leta 1924. Takrat je bilo
od vseh v Franciji izvajanih filmov le 3 odstot-
ke nemških, leta 1928. pa jih je bilo že 21 od-
stotkov. Tudi v Angliji se je število nemških
filmov v kratkem času že podvojilo. V Ameriko
pa izvaja Nemčija le malo svojega blaga.

V Rusiji se je začela filmska industrija raz-
vijati šele leta 1925. Leta 1928. pa je pokrila
Rusija že nad 65 procentov svoje filmske po-
trebe doma.

V Avstriji producirajo le nekaj okoli 20 fil-
mov na leto, delavcev pa je zaposlenih v film-
ski industriji v Avstriji le nekaj nad 1200.

Zmaga živcev

Tri tedne nepretrgoma v zraku. — Kaj
premora človeška energija.

Svetovni rekord v letanju na nepresta-
nost je znašal do nedavnega časa 420 ur,
21 minut in 30 sekund. Ta rekord pa sta
posekale te dni brata Hunter in Chikago, ki
sta se držala v zraku s svojim letalom
»City of Chicago« kar celih 554 ur. Motor
je neprenehoma brnel, neprenehoma so se
vrtili propelerji, pokorec se neupogljivo
človeški volji. Pot, ki sta jo odločna letalca
premerila, meri poldrugi ekvator.

Če hočemo vse momente tega leta na
nepretrganost pravilno ceniti, ne smemo
prezreti osebne držnosti obeh letalcev.
Pomisliti moramo, kaj se to pravi, prebi-
vati skoro tri tedne v ozkem, tesnem pro-
storu. Eden od obeh bratov je moral čuti
in voditi letalo, da se je drugi lahko ne-
koliko oddahnil. In kako dolgočasno ena-
komerno so potekale ure! Vedno sta letala
nad isto pokrajino in gledala pod seboj
vedno iste predmete. Na stroju vedno isti
prijem, razvedrila pa nikjer nobenega.
Jako težaven in naporen je moral biti prvi
del leta, vsaj sta morala ostati v zraku dva
in pol tedna, da sta sploh dosegla stari
rekord. Visokovredna pa je tudi njihova
letalska spretnost. Motorjev nista smela
preobremeniti, kajti kolikor rednejše in
enakomernije stroj dela, s toliko večjo
gotovostjo lahko računamo, da bo stroj dol-
go izdržal. Posebne težave je jima prizade-
valo polnjenje bencinskih tankov v zraku
iz drugih letal. Tanke sta morala polniti
200-krat, ne da bi se bila pri tem dogodila
kakšna nezgoda.

Ni pa seveda res, da bi bila oba letalca
uživala ves čas le črno kavo. Da nadome-
stita svoje izčrpane telesne moči, sta imela
zelo skrbno izbrano jedi. Jasno pa je, da
sta potrebovala tudi precej narkotičnih
sredstev, zlasti kave in tobaka, da sta lažje
premagovala svojo utrujenost.

Kot preizkušnja za zanesljivost letal pa
je ta let velike vrednosti, ko je sedaj do-
kazano, da se dajo letala polniti z benci-
nom tudi v letu z veliko zanesljivostjo. Ta
okolnost je jako važna zlasti za velika le-
tala, katerim se na zelo dolgih progah ne
bodo več ustavljati, ampak bodo lahko
preletavala dolge poti nepretrgoma, brez
vmesnih postaj.

Širite „Jugoslovana“!

Kultura

Zbirka moških pevskih kvartetov.

Gospod Josip Skalar, član pevskega kvarte-
ta ljubljanske Glasbene Matice, je izdal in
založil navedeno zbirko. 38 strani obsegajoča
lična knjižica žepnega formata vsebuje deset
raznih skladb, ki so vse izvedljive in primer-
ne za moški zbor ali pa za kvartet moških
glasov. Hajdrihova »Slava Slovencev«, Ma-
rinkovičeva »Na Adriji«, Svetkova »Zaprta so
njena okenc«, Juvančev »Šopek«, Pavčičeva
»Dekle med rožami«, Foersterjeva »Razbita
časa«, Hajdrihova »V tihi noči« in priredba
koroške narodne »Luštno je v vigradu« se prav
lahke; edino Mirkovi dve »Jutro« in »Šumi,
potok, šumi« bosta zahtevali nekoliko napor-
nejšega študija in poglobitve. S tem je že
povedano, da bo zbirka prav dobrodošla vsem
zborom, pa tudi vsem kvartetnim oz. oktet-
nim udruženjem. Litografija je razločna in
vzorna — vrinilo se je par nenatnih pogre-
škov. Tako manjka n. pr. v Hajdrihovi »V
tihi noči« (št. 9, str. 33) prvu tenorju in
drugemu basu kos besedila, ki ga pač ni tež-
ko pogruntati (I. tenor: tje do nje, II. bas:
v noči plaval tje do nje). V 3. taktu na str.
11 bi moral biti v II. basu »« mesto »b«, v
6. taktu na 20. str. manjka v basih pika, ki
podaljša osminko. V harmonizirani koroški
narodni »Luštno je v vigradu« bi morda bilo
bolje, ako bi imel melodijo II. tenor in ne I.
bas. Če radi tega, ker je v tem primeru stav-
ljen II. tenor faktično pod I. bas. No, pomoč
je tukaj lahka — treba bo eventualno zame-
njati oba pevca. Zbirka zasluži vso pozornost
in bo gotovo šla. Napovedani so nadaljnji
zvezki ter je moja želja, da bi jih izšlo čim
več.

Slavko Osterš.

Teden nove glasbe v Berlinu.

Zanimivo je, da se v poslednjem desetletju
suče v Nemčiji vsa moderna glasba, zlasti pa
prireditve večjega obsega, okoli imena Hin-
demith. On je bil spiritus agens pri slavnost-
nih igrah v Donaueschingenu, v Baden-Badenu,
pri festivalu v Frankfurtu in sedaj pri prire-
ditvah »Neue Musik« v Berlinu. Ne le nov na-
čin izražanja, tudi nove forme in novi ansam-
bli so za letošnje berlinske prireditve značilni.
Pritegnili so k sodelovanju večinoma nepoklic-
ne muzike, diletantska zborovska udruženja,
mladino osnovnih in srednjih šol, učence kom-
pozicijske šole itd.

Sporedi so bili sila pestri. Zbore brez spre-
mljave (a capella) so prispevali Karel Marx,
Josip Slavenski (razkošne prireditve ljudskih
pesmi), Igor Stravinski (priproste, a duhovite
zboje) in Hermann (elude za zbor.). Paul
Dessau in Hindemith sta komponirala vsak
po eno radio-oppo, oba na besedila R. Seitz-
a — Dessau »Orleja 1930-31« in Hindemith »Sa-
binko«. Ernst Toch je prispeval kantato »Vo-
da« in Döblin, Reuter pa kantato »Novi Job«
na Seitzov tekst. Na koncertu otroških iger in
pesmi so izvajali Madžara Zoltana Kodalyja fol-
kloristične zboje, poleg njih pa otroške zboje
Tocha, Hindemitha in njegovih učencev. (Hin-
demith poučuje kompozicijo na mojstrovskem
oddelku berlinske glasbene akademije.) Des-
sau in Hindemith sta prispevala vsak po eno
otroško igo, prvi »Igro o železnici«, drugi
»Zidajmo mestec«. Za obe je napisal besedilo
Seitz. Razen Nemcev je bil kot komponist za-
stopan Kodaly, Stravinsky ter naš rojak Sla-
venski, ki mi je obljubil poslati tudi kritike
o prireditvah, katere priobčim, kakor hitro jih
dobim.

Slavko Osterš.

Lirika najmlajših.

V zadnji številki »Hrvatske revije« je Sta-
nislav Šimić objavil uničujočo oceno antolo-
gije »Lirika najmlajših«, ki je lani izšla v
Beogradu. Ne da bi se spuščali v razpravlja-
nja o kritikovem prav in neprav, pa bi radi
zabeležili ta zaključek njegovih izvajanj, ki
vsebujejo gotovo nekaj zrn resnice:

»Številce umetniške popolnoma nekulturne
in nesposobne gospode, ki se bavi s kritiko
kot z obrtjo, s katero se služi denar, in mi-
zerna zapuščina starejših pisateljev ne moreta
vzgojiti mladega književnika, da bi zamogel
sam vestno in avtokritično delati. Da ima člo-
vek talent, to še ni dovolj, da bi že kar ustvar-
jal liriko. Prav tako, kakor glasbeni ali ali-
karski talent postane vreden šele z učenjem
svojege predmeta in študiranjem svojih pred-
hodnikov, ki so tudi morali mnogo misliti in
se učiti o načinu, kako naj se izrazijo. Se-
veda velja vse to za tistega, ki ima v sebi
sposobnost ustvarjanja. Pa teh sposobnih je
pri nas, tako mislim jaz, hudo malo. Jaz na-
žalost niti malo ne morem verovati v tisto
»veliko sposobnost slovenskega genija«, o ka-
teri govore razni preroki, ki nimajo kaj dru-
gega povedati, že dve ali tri stoletja.

Književnost ali nje teorija sta zaviseli in
zavisita ena od druge, ena vpliva na drugo,
toda očitno je, da se današnja evropska knji-
ževnost ustvarja tako, da zavestno in smotre-
no spravlja na dan vse stvari, ki so novost
v teoretičnih odkritjih zadnjega časa. Naj
misli kdo kar hoče o umetniških revolucijah
zadnjih dvajsetih let, eno drži: človek je raz-
iskaval tajne duha, razgledal je življenje in
revidiral kulturo tako, kakor niso prej tega
napravila stoletja. Pri nas pa se še vedno
misli, da so narodna pesem, Njegoš in še kdo
— genijalna vrednost. Dočim evropski mladi
književnik, verziran v kulturi, nadaljuje in
bogati duhovno življenje vse bolj in bolj in
ustvarja novo, pa beografski književnik samo
ponavlja slabosti in zabode svojih prednikov.
Beograjski? To je malo preozka beseda.
Hrvatski kritik bi se gotovo lahko tudi doma
ogledal za marsikom, ki bi mu bilo vredno
nasloviti tako grajo. In v mladi slovenski
književnosti tudi.

Moderen čarovniški proces

Umor zaradi čarovnikovega lasu. — Kdor ča-
rovnika ubije, je oproščen.

V nekem manjšem kraju v Pensilvaniji blizu
Newyorka je živel Nelson Blymier, ki je znal
ljudi izbornu zdraviti. Kmetje v okolici pa so
bili prepričani, da Blymier ne zna samo zdra-
viti, ampak da zna tudi čariti. To prepričanje
kmetov je pa Blymieru le koristilo, in on je
storil, kar je mogel, da jih v tem prepričanju
še bolj utrdi.

Nekoga dne pa so našli Blymiera v njegovem
mestnem stanovanju v Newyorku mrtvega in
njegovo truplo sežgano.

Takojšnja preiskava je dognala, da ga je umoril
35-letni kmet Nelson Rehmyer. Prijeli so
ga in on je priznal, da sta mu pomagala pri
umoru še dva sosed. Blymiera so privezali ob
steber v kuhinji, ga polili s petrolejem in žive-
ga zažgali. Nikakor pa ni hotel povedati, zakaj
ga je umoril.

Minila sta dva meseca in dan sodbe se je
bližal. Na sodnijski razpravi pa so prišle na
dan jako čudne reči. Izgledalo je, kakor da ži-
vimo še v dobi čarovniških procesov. Morilec je
prosil takoj v začetku razprave za besedo, re-
koč, da bo svoj zločin pojasnil. Med veliko po-
zornostjo in napetostjo vseh navzočih je izpove-
dal to-le:

»Vem, da ljudi ne smemo sežigati. Toda ča-
rovnike so sežigali tudi že prej in take ljudi
bi bilo treba sežigati tudi danes. Blymier je bil
čarovnik. On je imel stahovito moč v svojih
očeh, posebno pa še v svojih lasih.

Nekoč sem se z Blymierom sprl in od takrat
naprej me je konec. Moja žena me je zapustila,
moje krave pa so žalostno poginile. Jas nisem
mogel več zaspati. V svoji stiski sem se obrnil
na neko drugo čarovnico, ki mi je res dala do-
ber svet...«

Morilec je nekoliko prenehal, porotniki in
sodniki pa so pričakovali z veliko napetostjo,
kaj bo prišlo. Morilec pa je nadaljeval:

»Čarovnica mi je svetovala, naj si preskrbim
čarovnikov las. Če bom imel njegov las, mi
njegova čarovnija ne bo več škodovala.

Šel sem torej s svojima tovarišema na čarov-
nikovo stanovanje. Vse naše orožje so bile
škarje.

Čarovnik se je branil na vso silo, da mu od-
režemo las in je govoril razne čarodejske be-
sede. Tako nam ni kazalo drugega, kakor da
smo ga živega sežgali. Jaz svojega čina ne ob-
žalujem, ker sem prav ravnal.«

Tako sta govorila tudi soobtoženca. Vsi so
trdili, da more začaranca oprostiti čarovnikove
moči nad njim le čarovnikov las.

Zgodnja povrtnina v našem poljedelstvu

50 milijonov izgube v gotovini je imelo jugoslovansko poljedelstvo pretečeno leto pri zgodnji povrtnini. 50 milijonsko efektivno zgubo nam javlja naša uradna statistika s tem, ko nam sporoča, da se je v zadnjem letu uvozilo v Jugoslavijo za 50 milijonov zgodnjega krompirja, graha, fižola, tomatov, špargljev i. dr. ranih pridelkov! Ali se, prijatelj, tu ne povprašaj, s prebrano vred: »Kaj pa je tebe treba bilo — ti drago, ti nezakonsko dete ljubo!« Zakaj v resnici nezakonsko, ilegitalno dete, je ta zguba matere Jugoslavije. Ta naša mati je tako močna, sveža, s vsemi obilicami zdrave, nepokvarjene ter nedotaknjene prirode obdarjena, ki bi lahko rodila in vzgojila — mesto mršavega pastorka s 50 milijoni izgube — lepo, zdravo in bujno kmečko dete s 500 milijoni in še več — letne dole! Kako je le kaj takega mogoče, kako je mogoče ta negativen efekt v poljedelstvu Jugoslavije.

Mogoče je to bilo le na ta način, da se je polnih 10 let samo vseprek strankarilo ter se je v tem strankarjenju iskalo le lastne koristi, pri tem pa so milijoni frčali v inozemstvo. In teh, v tužno poslanih milijonov, ki so se leto za leto izseljevali iz naših dežel, se je menda v 11. letih nabralo tam zunaj ne le par sto, ampak kar celo milijardo dinarjev vrednosti. Neodpusten, smrten greh nad našim zlatim podnebjem, našo neprekosno grudo, našim zmognim in pridnim ljudstvom. To je bilo v pretekli dobi. Zaradi bodočnosti pa naj nas nikar ne bo strah, zakaj uverjeni bodimo, da je letošnja bila to zadnja zguba te vrste. Nečemo preudicati dela našega preizkušnega ministrstva za poljedelstvo, ki je takoj ob nastopu novega režima pomedlo z maksimami zastarelega principa »laissez faire, laissez passer« — principa, ki velja k večjemu za države, kjer sta narodno gospodarstvo in kultura že dorasla (pa še tam se velja tega principa bolj in bolj podira — glej Angleško), — ki pa je državi, kjer je treba ustvarjati takorekoč »ab ovo« — gotova poguba. Rad bi le, iz prakse življenja povdaril par smernice, ki bi v naši banovini ter bližnji in daljnji sosesčini na našem jugu, kjer so mi razmere kolikor toliko znane, pomagale. Mogoče bodo te prispevale k temu, da pridemo sčasoma do zaželenega pozitivnega uspeha pri gojitvi zgodnjih pridelkov na vrtu in njivi, vpoštevajoč pri tem istočasno tudi pridelek zgodnjega sadja.

Ako se ozremo po načinih, kako temu od pomoči, je takoj na prvo oko evidentno, da je za ureditev produkcije zgodnje povrtnine treba iskati smernice pri splošni, pri centralni upravi; pri poljedelskem ministru se mora vpostaviti program za določitev, kaj in koliko lahko pridelamo, nadalje je potrebna razdelitev čistega proizvodnega kontingenta, za katerega se v Jugoslaviji odločimo. Ta kontingent mora biti ločen na posamezne banovine in razdeljen po vrstah in množinah zgodnjih pridelkov.

V tem pogledu pa je treba za poizvedbo najprej dveh podlag, prvič: določitev klimatičnih

in meteoroloških prilik, in drugič: določitev zemljišč, na katerih naj se proizvajanje zgodnje povrtnine prične po arealu. Glede prve, t. j. klimatične podlage naj opomnim takoj, da je do sedanjih sistem opazovanja meteoroloških (klimatičnih) prilik popolnoma nezadosten, tako glede dovoljnega števila opazovališč, kakor števila meteoroloških opazovališč in nimamo jih tudi še povsod na pravih mestih. Zlasti glede pravih mest naših opazovališč naj opozorim, da obstoja nevarnost, da spričo nepravilnih mest do sedanjih opazovališč popolnoma napak ocenimo pripravnost okolišaj za vzgojo zgodnje povrtnine in ranega sadja. Naj navedem vzgled. V Crnomlju je meteorološko opazovališče še izza avstrijske dobe. Kdor bi pa Belokrajino hotel presojati glede pripravnosti klime in temperature za vzgojanje zgodnjih pridelkov po podatkih tega centralnega meteorološkega opazovališča na nadmorski višini ca. 150 m n. m., ta bi bil na popolnoma zgrešeni poti, zakaj mesto samo, kjer je postajališče za opazovanje, ima, ker stoji na dnu doline, strogo kontinentalno klimo z do 30° C mraza in do 40° C (in čez) vročine; takoj 20 m nad mestom pa, v tankajšnjem okrajnem vrtu na Kaplavičev v temperaturah toliko razlika, da je tam po izjavah vrtnarjev iz Gorice n. pr. zgodnje zelje dosti bolj uspevalo kakor v Gorici. (Naj navedem že tu, da se je na okrajnem vrtu v Crnomlju prvi špargelj leto za leto pokazal točno 27. marca.) To pa še ne odloča, pač pa sledeče: v položajih nad 190 m imamo v Beli Krajini tako idealno podnebje, da tam zore prve jagode že aprila meseca* in črešnje v prvi polovici maja. Prvi cvet rože vrtnice na prostem se pojavlja že koncem aprila, zadnji cvet teje pa je velikokrat dobiti še o Božiču, isto velja tudi za daljše (georgije). Imamo tu torej inverzijo klime v pravem pomenu besede. A s to inverzijo klime je treba računati ne le v Beli Krajini, ampak v stotinah dolin v Bosni in drugih južnih naših pokrajinah — dejstvo, ki so ga bili do sedaj v meteoroloških krogih (tudi znanstvenih!) za Belo Krajino popolnoma prezrli, a v drugih krajih menda skoro do cela pozabili. Jasno je torej, da je treba pred vsem in najprej ustanoviti na karakterističnih položajih toliko novih meteoroloških (klimatičnih) opazovališč, kolikor jih je za končno določitev terena za naše namene potreba. Ko je ta naloga opravljena, oziroma po preteku potrebnih večletnih opazovanj, se pristopi k določitvi kontingenta proizvodnje po vrstah in množinah pridelkov ter po njih presumptivnih kakovostih in pa k porazdelitvi tega kontingenta na posamezne banovine. Nekaj o smernicah take določitve in porazdelitve po banovinah ter o nekaterih smernicah pri delu v posameznih okrajih (srezih) nekoliko besed prihodnjič.

* Nekega leta je pok. dr. Celestina izročil v spomin dr. Evgenu Lampetu, ki je bil takrat v Stražnem vrhu na obisku — zadnje dni marca meseca jagodno vejico s cvetom in rdečim zreлим sadom.

Curih, 8. jul. Beograd 9:125, Pariz 20:2525, London 25:055, Newyork 515:0725, Bruselj 71:975, Milan 26:965, Madrid 59:255, Amsterdam 207:20, Berlin 122:80, Dunaj 72:72, Sofija 3:74, Praga 15:275, Varšava 57:75, Budimpešta 90:20, Atene 6:68, Carigrad 2:44, Bukarešta 3:0625, Helsingfors 12:905.

Dunaj, 8. jul. Berlin 168:83, Amsterdam 284:86, Kopenhagen 189:65, Stockholm 190:35, Newyork 708:05, London 34:4538, Pariz 27:8525, Bruselj 98:94, Praga 21:0113, Beograd 12:5513, Budimpešta 123:94, Bukarešta 4:2113, Varšava 78:345, Sofija 5:1313, Milan 37:0875, Curih 13:753.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 8. jul. Celjska 160, Ljublj. kred. b. 122, Hrv. šted. 905, Kred. zav. 170, Vevče 128, Stavbna 40, Šešir 105, Ruše 280—300.

Zagreb, 8. jul. 7% inv. pos. 86:50—87, vojna škoda ar. 433—433:50, kasa 432:75—433:50, jul., avg., sept., okt., nov. 434 bl., dec. 433—434, 4% agr. obv. 54—54:25 (54), 7% Bler pos. 84:25 do 84:50, 8% Bler pos. 95:125—95:50, 7% pos. hip. 83:50—84 (83:75). — Bank e: Prašedion 902:50 do 905, Udružena 194—194:50, Ljublj. kred. 122 denar, Mednarodna 63 d., Narodna banka 8200 denar. — Industrije: Sečarna Osijek 325 do 341, Trboveljska 405—414, Slavonija 200 d., Vevče 126 d.

Beograd, 8. jul. 7% invest. pos. 89:75—90:50, 4% agr. obv. 55:75—56:50, 7% posojilo Hipot. b. 85:50—86—, 7% Bler 86:25, 8% Bler 97, Rdeči križ 55 blago, tobačne srečke 31—36, Narodna banka 8300, Vračarska štedionica 950, Izvozna b. 650, denar, vojna škoda 443—443:50 ultimo decembra 458—459.

Dunaj, 8. jul. Bankverein 18, Kreditni zavod 47:50, Dunav-Sava-Adria 12:50, prioritete 92:10, Trbovlje 50:50, Leykam 4:50.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu. Newyork, 8. jul. 8% Bler. pos. 94—95, 7% Bler. pos. 84—84:50, 7% pos. hip. 83—84.

London, 8. jul. 7% Bler. pos. 83:50—84:50.

Žitna tržišča.

Iz Sombora javljajo, da je letošnja žetev v severozapadnih predelih dunavske banovine zelo dobra. Spomladanskega dežja je bilo manj kakor lansko leto, zato je žito v kakovosti mnogo boljše. Koruza je sicer nekoliko slabša, vendar se smatra, da so vesti o večji plesnivosti pretirane in je pričakovati ugodne letine. Iz Velikega Beckereka se sporoča, da je letošnja žetev nastopila znatno prej kakor lansko leto. V Bački je žetev zadovoljiva. Gosonice in koblice so le mestoma povzročile nekaj škode. V Gornji Bački je pšenica znatno bolj uspeša od lanskega leta. Slabši so izgledi za oves in ječmen. Ista je situacija v Srednji Bački, medtem ko Južna Bačka zaznamuje dobre uspehe. V Banatu je žetev precej slabša od lanske, posebno to velja za pšenico in oves, koruza kaže dobro letino.

Tendenca na ljubljanskem tržišču čvrsta, zaključen je bil en vagon pšenice.

Novi Sad, 8. jul. Pšenica nova 78 kg: baška 160—165, gornjebaška 167:50—172:50, stara: baška 78/80 kg 185—187:50, ostala neizpremenjena. — Kuruza: baška, sremska 110 do 115, ladja Dunav 115—117:50, ban. ladja Dunav, Bega 115—117:50, banatska 102:50—107:50, baška, sremska avgust 117:50—120. — Promet: pšenica 28 vagonov, koruza 17 vagonov, moka 1 vagon. — Tendence mirna.

Sombor, 8. jul. Pšenica: sremska, slav. 77/78 kg nova 150—155, ban. Bega kanal nova 77/78 kg 160—165. — Ječmen: baški 64/65 kg 92:50—97:50, letni 67/68 kg 105—110. — Kuruza: baška zrna 107:50—112:50, avgust 112:50 do 117:50. — Otrobi: pšen. baški 75—80. — Tendence mlačna. — Promet: 196 in pol vag.

Načelstvo in nadzorstvo »Električne zadrage za Sp. in Zg. Šiško v Sp. Šiški« sporoča najtuznejšo vest, da je dolgoletni predsednik nadzorstva zadrage in njen nemurni sodelavec gospod

Anton Gregorij

industrijalec in posestnik

dne 7. t. m. nenadoma zapustil življenjsko pot in odšel v večnost.

Dne 9. julija ob 4. uri popoldne bomo zaslužnega pokojnika spremili k preranem grobu iz mrliške veže državne bolnice v Ljubljani na pokopališče k sv. Križu.

Predragemu pokojniku časten spomin!

V Ljubljani, dne 8. julija 1930.

KAVA dnevno sveže prazena pri **B. MOTON, Vodnikov trg št. 5 Ljubljana**

OGLAŠUJE
v
dnevniku
JUGOSLOVAN

NAJNOVEJŠA KOLESKA ZA OROKEL

TOVARNA PELIKAN

KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL
LAKIRANJE — POKIRANJE

EN GROS

Otroški vozički
MARLIN TRG ST. 8

TOVARNA
Ljubljana VII.

SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZICKOV!

Gospodarske vesti

× Nakaznice in povzetja med našo državo in Italijo, Švico in Madjarsko. Naša vlada je v sporazumu z inozemskimi poštami upravami Italije, Švice in Madjarske odredila, da se od 1. julija dalje uvede mednarodni nakaznični promet, kakor tudi povzetna služba na poštne pakete, pisma in zavojce z označbo vrednosti, kakor tudi priporočene pošiljke z državami Italija, Švica in Madjarska. Poštne nakaznice, naslovljene v Italijo, se morajo glasiti na ital. lire. Najvišji dovoljeni iznos znaša Lit. 1000.— v papirni veljavi. Poštne nakaznice za Švico se morajo glasiti na švic. franke v največ dovoljeni višini šv. fr. 250.—. Nakaznice za Madjarsko se morajo glasiti na pengö v višini do pengö 800. Nakazane svote se obračunavajo v tuje veljave po dnevnem tečaju in morajo biti vplačane pri poštini uradih v dinarjih. (Trgovinski Glasnik.)

× Za standardiziranje poljskih pridelkov. Zbornica za TOI v Beogradu je na svoji zadnji seji razpravljala o standardiziranju naših poljskih pridelkov. Posebno izčrpno so se obravnavala vprašanja pakovanja, sortiranja in selekcije pridelkov. Nadalje se je razpravljalo o vprašanjih reklamacij naših pridelkov na svetovnih tržiščih ter o načinu pospeševanja našega izvoza. Pripomniti je treba, da ima beograjska zbornica posebni oddelek, ki stalno proučava ta vprašanja in zaznamuje že povsem znatne uspehe.

× Težave naše industrije mlevskih izdelkov. Vprašanje vnovčevanja naših mlevskih izdelkov je zelo važno, obenem pa skrajno zamotano. Glavno in najbolj pereče vprašanje naših mlevskih izdelkov je vprašanje izvoza, ki je odločilno za intenzivnost zaposlenosti te važne naše poljedelske panoge. Savez mlinarjev je stalno naglašal na pristojnih mestih važnost ugodne rešitve našega izvoza in ne brez uspeha. Danes imamo priv. Agrarno banko, priv. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, priv. izvozno družbo itd., ki se marljivo trudijo, da ugodno rešijo naloge agrarne politike. Izvoz naših mlevskih izdelkov sicer napreduje, vendar še zdaleka ne zadovoljuje kapacitete naše mlevske industrije, ki lahko producira dnevno nad 800 vagonov izdelkov, medtem ko je znašal izvoz jedva 2563 vagonov (od tega pšenične moke celo samo 1060 vagonov). V vprašanih železniških tarif je Savez dosegel nekaj znatnih uspehov, posebno v prometu reekspedicije, vendar ostaja v rešitev še vrsta vprašanj, ki jih ministrstva trenutno intenzivneje obravnavajo.

× Važen izum osiješkega obrtnika za pomoč v živinoreji. »Jugoslovanski Lloyd« poroča iz Osijeka, da je ključavničarju g. Adolfu Feinsilberju uspelo skonstruiranje naprave, s pomočjo katere je mogoča prva pomoč živini, ki se je prenapajla zelene krme (kolika). Izumitelj je

Borzna poročila

dne 8. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 8. jul. Amsterdam 22:705, Berlin 13:46, Bruselj 7:8872, Budimpešta 9:8877, Curih 1094:40—1097:40, Dunaj 7:9737, London 274:21 do 275:01, Newyork 56:33, Pariz 220:95—222:59, Praga 167:51, Trst 294:45—298:45.

Zagreb, 8. jul. Amsterdam 22:66—22:72, Dunaj 7:95:87—7:98:85, Berlin 13:445—13:475, Bruselj 7:8872 bl., Budimpešta 9:87:27—9:90:27, Milan 294:35—296:35, London 274:21—275:01, Newyork 56:23—56:43, Pariz 220:95—222:95, Praga 167:11—167:91, Zürich 1094:40—1097:40.

Beograd, 8. jul. Amsterdam 22:6750—22:7350, Berlin 13:4450—13:4750, Dunaj 7:95:87—7:98:87, Bruselj 7:8872—7:90:22, Budimpešta 9:87:27—9:90:27, Curih 1094:40—1097:40, London 274:21—275:01, Milan 294:50—296:50, New York 56:21—56:41, Pariz 220:95—222:95, Praga 167:11—167:61

Budimpešta, 8. jul. Tendence neenotna, promet srednji. Pšenica: okt. 18:54—18:72 (18:75 do 18:76). Rž: okt. 11:60—11:90 (11:89—11:90). Kuruza: jul. 14:62—14:78 (14:85—14:88), avg. 14:62—14:90 (14:89—14:90) trs. jul. 12:65, avg. 12:67—12:85.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence nespremenjeno mlačna, brez prometa.

Živinska tržišča.

Goveji trg. 1150 mastnih goved, 766 košenih. Promet je bil nekaj živahnejši, zato so se volli vseh kakovosti podražili za 5 grošev pri kg. Pač pa so se pocenili za 5—10 grošev biki, za katere je bilo mnogo ponudb.

Štetinarski trg. Mesnih svinj 10190, mastnih svinj 3522. Promet je bil ohlapen, zato so se mesne svinje pocenile za 10 grošev. Prvovrstne mastne svinje so bile za 10—15 grošev, druge kakovosti pa za 10 grošev cenejše.

Sport

Ljubljana 8. julija.

Prva polovica izločilnih tekem državnega prvenstva je za nami. Slovenski nogomet je izločen že v prvi tekmi, kajti v Zagrebu pač ne smemo pričakovati, da bo Ilirija, ki je igrala na domačih tleh tako klavirno, stanje izenačila. Možno je sicer, da bo dosegla Concordija doma manjši rezultat, vendar nimamo vzroka, ki bi za to govoril: Concordija je pač siguren udeleženec državnega prvenstva.

Bolj nejasno stanje pa je v drugih dveh tekmah. Hašk je z dosti sreče dosegel neodločen rezultat, v Osijeku je sicer možno, da bo igral bolje, vendar dajemo večje šanse Slaviji, ker igra pred domačo publiko. Osijek bi bil na ta način prvič zastopan v prvenstvu.

Jugoslavija mora 13. t. m. zmagati z dvema goloma razlike, ako hoče sodelovati v nadaljnjem boju. Na domačem terenu to ne bi bilo nič čudnega.

Vprašanje, kdo izmed zadnjih štirih klubov bo izpadel, je vsekakor odprto.

Prvenstvo Pančeva v lahki atletiki je v nedeljo osvojil BSK. Doseženih je bilo nekaj prav dobrih rezultatov, med njimi v troskoku boljši rezultat kot obstoječi državni rekord.

100 m: Mioković (BSK) 11:4 — krogla: Spahić 12:37 m — skok v dalj: 1. Novaković 6:61 m, 2. Mioković 6:33 m, 3. Telesko II 6:30 m — skok v višino: Telesko II 1:70 m — troskok: Miodragović 13:63 m. (Miodragović je v dveh prejšnjih skokih dosegel 13:33 m in 13:27 m, rekord je imel dosedaj Kallay (Hašk) s 13:36 m.) V končni klasifikaciji je dosegel BSK 52 točk, Pančevo 50 in Jugoslavija 6.

Dvomeč Madjarska—Finska 85:76. V soboto in nedeljo se je vršil v Budimpešti lahkoatletski dvomeč Madjarska : Finska, ki je končal z zmago domačinov. Rezultati so večinoma izvanredni, navesti hočemo nekaj najboljših.

110 m zapreke: 1. Sjösted (F.) 15:1 — 200 m: 1. Sugar (M.) 22:1 — krogla: 1. Daranyi (M.) 15:23 m madj, rekord — 800 m: 1. Barsi (M.) 1: 55 — skok v dalj: 1. Balogh (M.) 7:31 m — skok ob palici: 1. Karlovits (M.) 3:80 m — 5000 m: 1. Isohollo (F.) 15: 26:6 — 100 m: 1. Fluck (M.) 10:7 — 400 m: 1. Barsi (M.) 49:6 — 1500 m: 1. Purje (F.) 3: 57:6, 2. Szabo (M.) 3: 59:8 madj, rek. — švedska štafeta: 1. Madjarska 1: 57:4 madj, rek. — skok v višino: 1. Orban (M.) 1:85 m — disk: 1. Donagau (M.) 45:85 m — kopje: 1. Järvinen (F.) 68:25 m, 2. Penttilä (F.) 66:86 m, 3. Szepes (M.) 66:40 madj, rekord.

Dvomeč Češkoslovaška : Južna Nemčija 64:59. Pred 5000 gledalci je premagal lahkoatletski team CSR južno Nemčijo v Ulmu. Na kratkih progah so zmagali Nemci, na srednjih pa Čehi. Zmago so odločili meti in skoki, kjer so zasedli Čehi večinoma prva mesta.

Evropski rekord v plavanju v štafeti 4x200 m prosto je postavila Nemčija s časom 9: 46 na dvomeču s Francijo v Monakovem. Francija je dosegla čas 9: 50:5. V waterpolu so zmagali Nemci s 5: 2 (1: 1).

Hermes v Osijeku. V soboto in nedeljo gostoval ljubljanski Hermes v Osijeku in je igral z Makabijem 2: 2, z Železničarji pa 5: 1. Hermežani so zapustili zelo ugoden vti.

FTC (Budimpešta) ponovno v Ljubljani. Znameniti madjarski waterpolisti, ki so pretekli teden gostovali v Ljubljani, nastopijo danes ponovno v Ljubljani. Topot se vršijo poleg waterpolo tekme tudi plavalne konkurence in pa skakanje. Madjari imajo med svojimi plavalci nekatere moči evropskega slovesa, napram katerim bodo imeli mladi Ilirijani težko stališče. Tekmovanje se vrši danes ob 17. uri na kopališču Ilirije. FTC je v nedeljo porazil tržaško Unione Sportiva Triestina z 9: 1.

V vsaki slovenski hiši
se naj čita
„Jugoslovan“

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VIII. No. 4253/1.

Razpis.

ačnega mesta profesorja ali suplenta, ki je izprašan za predmete IX. grupe po čl. 19. «Pravilnika za polaganje profesorskega izpita za zvanje profesorja trg. akademije in trg. šol» na trgovski akademiji v Ljubljani z nastopom v šolskem letu 1930/31.

Razpisuje se učno mesto za menično, trgovsko, obrtno in stečajno pravo kot glavne predmete, narodno ekonomijo s finančno vedo in trgovinstvom kot sporedna predmeta.

Za profesorsko mesto pridejo v poštev kandidati, ki so položili iz gornjih predmetov profesorski izpit za trg. akademije ter imajo najmanj tri leta nastavnške službe, za suplentsko mesto pa pridejo v poštev po čl. 20. omenjenega pravilnika diplomirani pravniki.

Prošnje, opremljene po čl. 12. zak. o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih, naj se naslovijo na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu, vložijo pa do 30. julija 1930. pri ravnatelstvu drž. trgovske akademije v Ljubljani.

Ljubljana, dne 30. junija 1930.

Kraljevska banska uprava
Dravske banovine.

Ban: Sernee Dušan s. r.

II. No. 22.612.

Razpust društva.

Društvo «Podporno društvo ubožnic» v Horjulu je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava
Dravske banovine.Po odredbi bana načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 263/30—6.
E 296/30—7.
E 295/30—7.

1626

Dražbeni oklic.

Pri podpisnem sodišču bo dne 20. avgusta 1930. v sobi št. 3 dražba nastopnih nepremičnin:

1. ob pol devetih: Zemljiška knjiga Sela, vl. št. 211, 384 in 677. Cenilna vrednost: 15.020.— Din, najmanjši ponudek 10.013/33 Din in vadij 1502.— Din;

2. ob pol desetih: Zemljiška knjiga Suhor, vl. št. 286, 297 in 299. Cenilna vrednost: 5459.— Din, najmanjši ponudek Din 3640.— in vadij 545/90 Din. K navedenemu vložku št. 286 spadajo sledeče pritlikline: tri škrinje za zrnje, štiri jelove deske in eno smrekovo bruno v cenilni vrednosti 85 Din;

3. ob pol enajstih: Zemljiška knjiga Suhor, vl. št. 120. Cenilna vrednost 37.105/14 dinarjev, najmanjši ponudek 24.800 Din in vadij 3710/50 Din.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II.,
dne 26. junija 1930.

E 96/30—7.

1627

Sklep.

Izvršilna stvar Kočevarja Matije, posestnika iz Gabra št. 2, ki ga zastopa odvetnik Pretnar Slavko v Metliki, zoper Vidic Alojzijo in Vidic Josipa, posestnika v Vrčicah št. 5, radi Din 5550.—.

Dražbeni narok, razpisan na 29. julija 1930. ob enajstih, se uradoma preklicuje, ker je tožeča stranka stavila predlog na dopolnitev dražbenih pogojev.

Okrajno sodišče v Metliki, odd. II.,
dne 1. julija 1930.

E 1025/29—9.

1631

Oklic.

Zavezancema Pšeničnik Ivanu in Antoniji, posestnikoma v Kapelah št. 5, sedaj baje v Olt. F. Missler, San Martin, 666 Buenos Aires, Republ. Argentina, je vročitvi v izvršilnih stvareh dr. Krečija Viljema in Miličskega Franca, odvetnikov v Ljubljani, Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani in dr. Kalana Ernesta, odvetnika v Celju, zoper sklepe zavezanca, sklepe z dne 18. decembra 1929., 13. decembra 1929. in 6. februarja 1930., opr. št. E 1025/29—2, E 1040/20—2 in E 182/30—2, s katerimi se zahtevajočim strankam dovoljuje prisilna dražba nepremičnin zavezancev.

Ker je bivališče zavezancev neznan, se postavlja za oskrbnika Lipužič Alojzija, sodni oficial okr. sodišča v Brežicah, ki ju bo zastopal na njuno nevarnost in stroške,

dokler se ne oglasita sama ali ne imenujeta pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. II.,
dne 1. julija 1930.

Vpisi v trgovinski register.

1. Vpisala se je nastopna firma:

296. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 7. julija 1930.

Besedilo: Trgovska agentura »Anglim-

fort« družba z o. z.

Obratni predmet: Trgovska uvozna agentura, zlasti uvoz angleškega manufakturnega blaga.

Družbena pogodba z dne 6. junija 1930., posl. št. 14.406.

Višina osnovne glavnice: Din 10.000.

Na to vplačani zneski v gotovini 10.000 dinarjev.

Poslovodja: Saunig Kamilo, trgovec v Ljubljani, Rimska c. 10/V.

Za namestovanje upravičen: Družbo zastopa in njeno tvrdko podpisuje poslovodja tako, da pristavi pod natisnjeno ali pisano besedilo svojo podpis.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III. dne 30. junija 1930.

Firm. 1114/30 Rg C IV 169/1.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

297. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 27. junija 1930.

Besedilo: Josef Tscheligi, Weinhandlung

Bier- und Brandweinerzeugung.

Besedilo firme odslej: Josip Tscheligi, trgovina z vinom, pivovarna in žganjarna

Josef Tscheligi, Weinhandlung, Bier- und Brandweinerzeugung.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 26. junija 1930.

Firm. 607/30 Einz. I 88/2.

298. Sedež: Ptuj.

Dan vpisa: 26. junija 1930.

Besedilo: Josip Ornig.

Obratni predmet: trgovina z mešanim

blagom in deželnimi pridelki.

Obratni predmet odslej: trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, parna pekarna in veletrgovina z vinom in sadjem.

Prokura se je podelila Ruth Ornig, so-

progi veleposesnika in trgovca v Ptuj.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,

dne 26. junija 1930.

Firm. 568/30 Rg A II 40/5.

299. Sedež: Ruše.

Dan vpisa: 26. junija 1930.

Besedilo: Železarna in livarna A. Pogač-

nik, Ruše.

Obratni predmet: Hammerwerke und

Gläsererei.

Vpis obratnega predmeta in domicila imetnika v nemškem jeziku se izpremeni v slovenski jezik in se glasi odslej:

Obratni predmet: Tvorniško izdelovanje sekir, krampov, kladiv in sličnega orodja.

Imetnik: Hinko Pogačnik, Ruše.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. IV.,

dne 26. junija 1930.

Firm. 563/30 Rg A I 97/11.

III. Izbrisale so se nastopne

firme:

300. Sedež: Jesenice.

Dan izbrisa: 2. junija 1930.

Besedilo: Jovanović-Cerne.

Radi opustitve obrata.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III., dne 2. junija 1930.

Firm. 1048/30 Rg. A VI 256/3.

301. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 14. junija 1930.

Besedilo: Jugoslavenska industrija ulja i

boja, dioničko društvo v Ljubljani v likvi-

daciji.

Radi končane likvidacije.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III., dne 7. junija 1930.

Firm. 1088/30 Rg B II 139/10.

302. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 2. junija 1930.

Besedilo: Jos. Lenče.

Radi opustitve trgovine.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,

odd. III., dne 2. junija 1930.

Firm. 969/30 Rg. A II 34/3.

Konkurzni razglasi

Sa 6/30—2

1618

303. Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnika tvrdke Josipa Martine, veletrgovina v Mariboru, Gosposka ulica, registrovanega pod firmo Jos. Martine v Mariboru.

Poravnalni sodnik Pečnik Franc, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru; poravnalni upravitelj: dr. Fero Müller, advokat v Mariboru.

Narok za sklepanje poravnave pri imenovanem sodišču, soba št. 84

dne 15. septembra 1930.

ob devetih.

Rok za oglasitev do 10. septembra 1930.

Okrožno sodišče v Mariboru,

dne 1. julija 1930.

24

Grajanka Rochemaura ga je predstavila:

»Grajan Henry, član Revolucionarnega komiteja, sekcije za človeška prava.«

Tičal ji je vedno v krilih, zrcalo ljubezni in živo izpričevalo državljskih čednosti.

Grajanka je čestitala Gamelinu k njegovim talentom ter ga vprašala, ne bi li hotel narisati sličice za neko modno trgovko, za katero se je zanimala. Obdelal bi kako primerno snov: na primer žensko, ki si pomerja ruto pred ogledalom, ali pa mlado delavko, ki nese pod roko škaflo za klobuk.

Kot o ljudeh, ki so zmožni izvršiti majhno delce te vrste so jej govorili o Fragonardu sinu, o mlademu Ducisu in tudi o nekem slikarju z imenom Prudhomme; toda ona da se rajša obrača na grajana Evarista Gamelina. Vsekakor pa ni prišla tako daleč, da bi povedala o tem predmetu kaj točnega, in videlo se je, da je postavila to naročilo v ospredje samo radi tega, da začne razgovor. V resnici pa je prišla po čisto drugačnih opravkih. Grajana Gamelina je hotela prositi za veliko uslugo: vedoč, da on pozna grajana Marata, ga je prišla prositi, naj jo uvede k Prijatelju ljudstva, s katerim se je želela porazgovoriti.

Gamelin je odvrnil, da je preneznatna oseba, da bi jo predstavil Maratu, sicer pa da res ne potrebuje nikakega priporočnika: Marat, dasi preobložen s posli, ni tisti nevidni človek, za kakoršnega so ga proglasili.

In Gamelin je dostavil:

Sprejel vas bo, grajanka, ako ste nesrečni: zakaj njegovo veliko srce je dostopno za vsako nesrečo in usmiljeno za vsako trpljenje. Sprejel vas bo, ako mu imate razodeti kaj takega, kar je važno za javni blagor: svoje dni je posvetil razkrinkanju izdajalcev.

Grajanka Rochemaure je odgovorila, da bo srečna, ako sme pozdraviti v Maratu znamenitega grajana, ki je izkazal deželi velike usluge in ki je zmožen, izkazati jej še večje, da hoče spraviti tega zakonodavca v stik z ljudmi najboljših namenov, s človekoljubi, ki jim je sreča naklonjena in ki bi mu mogli nabaviti novih sredstev, da zadovolji svojo gorečo ljubezen do človeštva.

»Želeti je,« je pristavila, »da pripravimo bogataše do tega, da sodelujejo na javnem blagostanju.«

V resnici pa je bila grajanka obljubila bankirju Morhardt, da mu izposluje, da ga bo Marat povabil na obed.

Morhardt, ki je bil Švicar, kakor Prijatelj ljudstva, se je bil zvezal z nekaterimi poslanci v Konventu, tako z Julienom (iz Toulouse-a), Delaunay-om (iz Angersa) in z eks-kapucinom Chabotom; zavoljo svojih spekulacij z delnicami Indijske družbe. Igra je bila kaj enostavna: izpodkopati je bilo treba zaupanje do delnic, tako da bi padle na 650 funtov, da jih pokupijo po tej

ceni čim večje število, nato pa jih zopet dvigniti s pomirljivimi manevri na 4000 ali 5000 funtov. Toda Chabot, Julien, Delaunay-u so prišli na sled. Sumničili so tudi Lacroixa, Fabre-a d'Eglantine in celo Dantona. Glavni agioter, baron Batz, je začel tedaj iskati novih sotrudnikov v Konventu ter svetoval bankirju Morhardt, naj poseti Marata.

Ta misel agioterjev protirevolucionarjev ni bila tako nenavadna kakor se utegne zdeti izpočetka. Ti ljudje so se vedno potrudili, stopiti v zvezo z vsakodnevnimi silami, in Marat s svojo popularnostjo, s svojim persom, s svojim značajem je bil strahovita sila. Zvezda žirondistov je že močno bledela; dantonisti, ki jih je pometel vihar, niso bili več na vladi. Robespierre, malik naroda, je bil pošten do ljubosumnja, nezaupljiv in ni puščal nikogar v svojo bližino. Važno je bilo torej, pridobiti si Marata, zagotoviti si njegovo naklonjenost za takrat, ko postane diktator, in vse je kazalo na to, da bo diktator: njegova popularnost, njegova častihlepnost in okolnost, da je vedno najrajši priporočal skrajna sredstva. In, kaj se ve, navsezadnje bo Marat morda res vzpostavil red, finance, prospeh. Že nekolikokrat se je bil postavil proti fanatikom, ki so hoteli njega posekati v domoljubju; že nekaj časa je ovajal demagoge skoraj tako kakor zmerneže. Najpoprej je bil nahujskal ljudstvo, naj pobesi izmozgovalce v njihovih izropanih štacunah, sedaj pa je nagovarjal grajane, naj bodo mirni in previdni; v njem se je začel oglašati pravi vladni človek.

* Francoski pesnik († 1794).